

ТӨРИЙН МЭДЭЭЛЭЛ

МОНГОЛ УЛСЫН ИХ ХУРЛЫН АЛБАН МЭДЭЭЛЭЛ

2020 оны 02 дугаар сарын 10
№06 /1108/

**Монгол Улсын
хууль**

**Өргөн нэвтрүүлгийн
тухай**

**Монгол Улсын
хууль**

**Мөнгө угаах болон терроризмыг
санхүүжүүлэхтэй тэмцэх тухай
хуульд нэмэлт, өөрчлөлт
оруулах тухай**

**Монгол Улсын Их
Хурлын тогтоол**

**Монгол Улсын Их Хурлын 2020
оны ээлжит сонгууль товлон
зарлах, санал авах өдрийг
тогтоох тухай**

ГАРЧИГ

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

56.	Өргөн нэвтрүүлгийн тухай	303
57.	Өргөн нэвтрүүлгийн тухай хуулийг дагаж мөрдөх журмын тухай	322
58.	Харилцаа холбооны тухай хуульд нэмэлт оруулах тухай	322
59.	Аж ахуйн үйл ажиллагааны тусгай зөвшөөрлийн тухай хуульд нэмэлт оруулах тухай	323
60.	Зар сурталчилгааны тухай хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах тухай	323
61.	Засгийн газрын тусгай сангийн тухай хуульд нэмэлт оруулах тухай	324
62.	Татварын асуудлаар захиргааны туслалцаа харилцан үзүүлэх тухай конвенц соёрхон батлах тухай	325
63.	Усны тухай хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах тухай	327
64.	Мөнгө угаах болон терроризмыг санхүүжүүлэхтэй тэмцэх тухай хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах тухай	330
65.	Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хуульд нэмэлт оруулах тухай	331
66.	Санхүүгийн зохицуулах хорооны эрх зүйн байдлын тухай хуульд нэмэлт оруулах тухай	332
67.	Аж ахуйн үйл ажиллагааны тусгай зөвшөөрлийн тухай хуульд нэмэлт оруулах тухай	334
68.	Зөрчил шалган шийдвэрлэх тухай хуульд нэмэлт оруулах тухай	334

МОНГОЛ УЛСЫН ИХ ХУРЛЫН ТОГТООЛ

69.	Хууль хэрэгжүүлэх зарим арга хэмжээний тухай	Дугаар 102	335
-----	--	------------	-----

70.	Тогтоолын хавсралтад нэмэлт, өөрчлөлт оруулах тухай	Дугаар 06	335
71.	Хуулийн төсөл буцаах тухай	Дугаар 07	336
72.	Тооллогын комисс байгуулах тухай	Дугаар 09	336
73.	Хуулийн төсөл буцаах тухай	Дугаар 11	337
74.	Монгол Улсын Их Хурлын 2020 оны ээлжит сонгууль товлон зарлах, санал авах өдрийг тогтоох тухай	Дугаар 13	337
75.	Монгол Улсын Их Хурлын 2020 оны ээлжит сонгуульд техник хэрэгсэл хэрэглэх тухай	Дугаар 14	338
76.	Монгол Улсын Их Хурлын 2020 оны ээлжит сонгуулийн тойрог байгуулах, тойргийн мандатын тоо, дугаар, нутаг дэвсгэр, төвийг тогтоох тухай	Дугаар 15	338
77.	Улсын Их Хурлын гишүүний бүрэн эрхийг нь түдгэлзүүлэх эсэх асуудлыг хэлэлцсэн тухай	Дугаар 16	341
МОНГОЛ УЛСЫН ЕРӨНХИЙЛӨГЧИЙН ЗАРЛИГ			
78.	Шүүгчийн албан тушаалд шилжүүлэн томилох тухай	Дугаар 228	341
79.	Шүүгчийн албан тушаалаас чөлөөлөх тухай	Дугаар 229	342
80.	Зарим хүмүүсийг анхан шатны шүүхийн шүүгчийн албан тушаалд томилох тухай	Дугаар 231	342
81.	Улсын дээд шүүхийн шүүгчийн албан тушаалд томилох тухай	Дугаар 238	343
МОНГОЛ УЛСЫН ОЛОН УЛСЫН ГЭРЭЭ			
82.	Татварын асуудлаар захиргааны туслалцаа харилцан үзүүлэх тухай конвенц		343

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

2019 оны 12 дугаар
сарын 12-ны өдөр

Улаанбаатар
хот

ӨРГӨН НЭВТРҮҮЛГИЙН ТУХАЙ

НЭГДҮГЭЭР БҮЛЭГ НИЙТЛЭГ ҮНДЭСЛЭЛ

1 дүгээр зүйл.Хуулийн зорилт

1.1.Энэ хуулийн зорилт нь өргөн нэвтрүүлгийн үйлчилгээ эрхлэх эрх зүйн үндсийг тодорхойлж, зах зээлийн шударга өрсөлдөөний таатай орчныг бүрдүүлэх, үндэсний болон нийтийн ашиг сонирхолд нийцсэн өргөн нэвтрүүлгийн үйлчилгээ эрхлэхтэй холбогдсон харилцааг зохицуулахад оршино.

2 дугаар зүйл.Өргөн нэвтрүүлгийн хууль тогтоомж

2.1.Өргөн нэвтрүүлгийн хууль тогтоомж нь Монгол Улсын Үндсэн хууль¹, Хэвлэл мэдээллийн эрх чөлөөний тухай хууль², Харилцаа холбооны тухай хууль³, Радио долгионы тухай хууль⁴, Зар сурталчилгааны тухай хууль⁵, Зохиогчийн эрх болон түүнд хамаарах эрхийн тухай хууль⁶, Аж ахуйн үйл ажиллагааны тусгай зөвшөөрлийн тухай хууль⁷, Өрсөлдөөний тухай хууль⁸, энэ хууль болон эдгээр хуультай нийцүүлэн гаргасан хууль тогтоомжийн бусад актаас бүрдэнэ.

2.2.Монгол Улсын нэгдэн орсон олон улсын гэрээнд энэ хуульд зааснаас өөрөөр заасан бол олон улсын гэрээний заалтыг дагаж мөрдөнө.

¹ Монгол Улсын Үндсэн хууль “Төрийн мэдээлэл” эмхэтгэлийн 1992 оны 01 дугаарт нийтлэгдсэн.

² Хэвлэл мэдээллийн эрх чөлөөний тухай хууль “Төрийн мэдээлэл” эмхэтгэлийн 1998 оны 10 дугаарт нийтлэгдсэн.

³ Харилцаа холбооны тухай хууль /Шинэчилсэн найруулга/ “Төрийн мэдээлэл” эмхэтгэлийн 2001 оны 43 дугаарт нийтлэгдсэн.

⁴ Радио долгионы тухай хууль “Төрийн мэдээлэл” эмхэтгэлийн 1999 оны 8 дугаарт нийтлэгдсэн.

⁵ Зар сурталчилгааны тухай хууль “Төрийн мэдээлэл” эмхэтгэлийн 2002 оны 23 дугаарт нийтлэгдсэн.

⁶ Зохиогчийн эрх болон түүнд хамаарах эрхийн тухай хууль /Шинэчилсэн найруулга/ “Төрийн мэдээлэл” эмхэтгэлийн 2006 оны 7 дугаарт нийтлэгдсэн.

⁷ Аж ахуйн үйл ажиллагааны тусгай зөвшөөрлийн тухай хууль “Төрийн мэдээлэл” эмхэтгэлийн 2001 оны 6 дугаарт нийтлэгдсэн.

⁸ Өрсөлдөөний тухай хууль /Шинэчилсэн найруулга/ “Төрийн мэдээлэл” эмхэтгэлийн 2010 оны 28 дугаарт нийтлэгдсэн.

3 дугаар зүйл.Хуулийн үйлчлэх хүрээ

3.1.Олон нийтийн радио, телевизийн үйл ажиллагаатай холбогдох харилцааг Олон нийтийн радио, телевизийн тухай⁹ хуулиар зохицуулна.

3.2.Радио давтамж ашиглах тусгай зөвшөөрөлтэй холбогдох харилцааг Радио долгионы тухай хуулиар зохицуулна.

3.3.Монгол Улсын Их Хурал, Ерөнхийлөгчийн сонгууль болон аймаг, нийслэл, сум, дүүргийн иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурлын сонгуулийн сурталчилгаатай холбогдох харилцааг сонгуулийн хууль тогтоомжоор зохицуулна.

3.4.Өргөн нэвтрүүлгийн үйлчилгээ эрхлэгчийн түгээх зар сурталчилгаатай холбогдох энэ хуулийн 24 дүгээр зүйлд зааснаас бусад харилцааг Зар сурталчилгааны тухай хуулиар зохицуулна.

3.5.Энэ хуулийн 3.1, 3.2, 3.3, 3.4-т зааснаас бусад өргөн нэвтрүүлгийн үйлчилгээ эрхлэхтэй холбогдох харилцааг энэ хуулиар зохицуулна.

4 дүгээр зүйл.Хуулийн нэр томъёоны тодорхойлолт

4.1.Энэ хуульд хэрэглэсэн дараах нэр томъёог доор дурдсан утгаар ойлгоно:

4.1.1.“өргөн нэвтрүүлэг” гэж радио, телевизийн хөтөлбөр бэлтгэж, нэгтгэн харилцаа холбооны сүлжээ, төхөөрөмжөөр нэг цэгээс олон нийтэд нэгэн зэрэг хүргэхийг;

4.1.2.“өргөн нэвтрүүлгийн үйлчилгээ” гэж энэ хуулийн 4.1.3, 4.1.4, 4.1.5-д заасан үйлчилгээг;

4.1.3.“радио, телевизийн газрын сүлжээний үйлчилгээ” гэж радио давтамж ашиглан сүлжээ байгуулж, хэрэглэгч хүлээн авах төхөөрөмж ашиглан радио, телевизийн үйлчилгээг тодорхой хүрээнд үнэ төлбөргүй хүлээн авах боломжоор хангах үйлчилгээг;

4.1.4.“олон суваг дамжуулах үйлчилгээ” гэж утастай, утасгүй, хиймэл дагуулын сүлжээгээр радио, телевизийн олон сувгийг хэрэглэгчид гэрээний үндсэн дээр дамжуулан хүргэхийг;

4.1.5.“радио, телевизийн үйлчилгээ” гэж өөрийн редакцад хөтөлбөр бэлтгэн харилцаа холбооны сүлжээнд холбогдож, олон нийтэд түгээх үйлчилгээг;

⁹ Олон нийтийн радио, телевизийн тухай хууль “Төрийн мэдээлэл” эмхэтгэлийн 2005 оны 8 дугаарт нийтлэгдсэн

4.1.6.“олон нийтийн радио, телевиз” гэж Олон нийтийн радио, телевизийн тухай хуульд заасан зөвхөн олон нийтийн эрх ашигт үйлчилдэг, ашгийн төлөө бус радио, телевизийн үйлчилгээг;

4.1.7.“арилжааны радио, телевиз” гэж хувийн хэвшлийн хөрөнгө оруулалттай, ашгийн төлөө үйл ажиллагаа эрхлэх радио, телевизийн үйлчилгээг;

4.1.8.“контент” гэж харилцаа холбооны сүлжээгээр дамжиж байгаа үг, дуу, тэмдэг, дохио, текст, зураг, график, хөдөлгөөнт дүрс бүхий бүх төрлийн мэдээ, мэдээллийг электрон хэлбэрт хувиргасныг;

4.1.9.“хөтөлбөр” гэж бүх төрлийн нэвтрүүлгийг радио, телевизээр дамжуулах хуваарьт оруулсан багцыг;

4.1.10.“нэвтрүүлэг” гэж радио, телевизээр дамжуулах зориулалтаар бэлтгэсэн бүх төрлийн контентыг;

4.1.11.“үндэсний бүтээл” гэж Монгол Улсын иргэн, эсхүл тухайн бүтээлийн уран бүтээлчдийн багийн гишүүдийн гуравны нэгээс доошгүй хувь нь Монгол Улсын иргэн бүтээсэн бүтээлийг;

4.1.12.“мэдээ” гэж Монгол Улсын болон олон улсын цаг үеийн үйл явдлын талаарх өдөр бүрийн тогтмол мэдээллийн нэвтрүүлгийг;

4.1.13.“захиалгат нэвтрүүлэг” гэж радио, телевизийн үйлчилгээ эрхлэгчид нэвтрүүлгийг бэлтгэх, дамжуулахаар хандсан хүсэлтийн дагуу бэлтгэсэн нэвтрүүлгийг;

4.1.14.“суваг” гэж радио, телевизийн хөтөлбөрийг дамжуулах сүлжээний багтаамжийн нэгжийг;

4.1.15.“ивээн тэтгэгч” гэж нэвтрүүлгийг бэлтгэхэд санхүүгийн болон бусад хэлбэрээр дэмжлэг үзүүлж байгаа этгээдийг;

4.1.16.“хадмал тайлбар” гэж телевизийн нэвтрүүлгээр гарч байгаа дүрслэлийн дуу, чимээ, авиа, яриаг тухайн агшинд нь дэлгэц дээр бичгэн хэлбэрээр илэрхийлэхийг;

4.1.17.“нэгдмэл сонирхолтой этгээд” гэж хувь хүн, хуулийн этгээдтэй ашгийн төлөө үйл ажиллагаагаар холбогдсон хувь хүн, хуулийн этгээдийг;

4.1.18.“ашгийн төлөө үйл ажиллагаа” гэж компани, нөхөрлөл, хувиараа эрхлэх аж ахуй, худалдаа, зээл, санхүүгийн бүх төрлийн байгууллагын үйл ажиллагааг;

4.1.19.“үндсэн багц” гэж хэрэглэгч олон суваг дамжуулах үйлчилгээнээс худалдан авч болох анхдагч, хамгийн бага багцыг;

4.1.20.“бүтээл” гэж зохиогчийн оюуны бүтээлч үйл ажиллагааны бодит үр дүнг;

4.1.21.“өргөн нэвтрүүлгийн радио, телевиз” гэж олон талт хөтөлбөртэй, энэ хуулийн 6.1.1, 6.1.2-т заасан үйлчилгээний сүлжээгээр заавал дамжих арилжааны радио, телевизийн үйлчилгээг;

4.1.22.“төлбөртэй радио, телевиз” гэж хэрэглэгч тухайн сувгийг сонгон, олон суваг дамжуулах үйлчилгээгээр дамжуулан төлбөр төлснөөр идэвхжих радио, телевизийн үйлчилгээг.

ХОЁРДУГААР БҮЛЭГ ӨРГӨН НЭВТРҮҮЛГИЙН БАРИМТЛАХ ЗАРЧИМ, ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ТӨРӨЛ

5 дугаар зүйл.Өргөн нэвтрүүлгийн бодлого, зохицуулалт болон өргөн нэвтрүүлгийн үйлчилгээ эрхлэгчийн баримтлах зарчим

5.1.Өргөн нэвтрүүлгийн үйл ажиллагаанд дараах зарчмыг баримтална:

5.1.1.хүний эрх, эрх чөлөө, шударга ёс, үндэсний аюулгүй байдлын үзэл баримтлал, үндэсний эв нэгдлийг хангах, хууль дээдлэх;

5.1.2.төрт ёс, түүх, соёл, хэл бичгийн уламжлал, үндэсний үнэт зүйлсийг түгээн дэлгэрүүлэх;

5.1.3.хүн төрөлхтний соёл иргэншлийн ололт, өв, үнэт зүйлсийг хүндэтгэх;

5.1.4.улс төр, шашин, нийгэм, эдийн засгийн олон ургалч үзэл бодлыг хүндэтгэх;

5.1.5.төр, шашны байгууллага, улс төрийн намаас хараат бус, бие даасан байх;

5.1.6.хариуцлагатай, мэргэшсэн сэтгүүл зүйг хөгжүүлж, сэтгүүлчийн ёс зүйн хэм хэмжээг сахин мөрдөх;

5.1.7.олон нийтийн нийтлэг эрх ашигт нийцсэн, тэнцвэртэй, бодит мэдээ, мэдээлэл олж авах иргэний эрхийг хүндэтгэх;

5.1.8.хүүхэд, залуучуудын хүмүүжил, ёс суртахуунд сөргөөр нөлөөлөхгүй байх;

5.1.9.өргөн нэвтрүүлгийг эзэмшлийн хэт төвлөрлөөс хамгаалах, зах зээлийн өрсөлдөөний таатай орчныг бүрдүүлж, өргөн нэвтрүүлгийн салбарын хөгжлийг дэмжин хөгжүүлэх;

5.1.10.үндэсний бүтээлийг дэмжин хөгжүүлэх;

5.1.11.нийтээр дагаж мөрдөх хэм хэмжээнд харшлахгүй байх.

6 дугаар зүйл.Өргөн нэвтрүүлгийн үйлчилгээний төрөл

6.1.Өргөн нэвтрүүлгийн үйлчилгээ дараах төрөлтэй байна:

6.1.1.радио, телевизийн газрын сүлжээний үйлчилгээ;

6.1.2.олон суваг дамжуулах үйлчилгээ;

6.1.3.олон нийтийн радио, телевизийн үйлчилгээ;

6.1.4.арилжааны радио, телевизийн үйлчилгээ;

6.1.5.өргөн нэвтрүүлгийн радио, телевизийн үйлчилгээ;

6.1.6.төлбөртэй радио, телевизийн үйлчилгээ.

6.2.Өргөн нэвтрүүлгийн үйлчилгээ эрхлэх хүрээг Монгол Улсын нийт нутаг дэвсгэр болон тодорхой бүс нутгаар тогтооно.

6.3.Өргөн нэвтрүүлгийн үйлчилгээ эрхлэх хүрээг тодорхой бүс нутгаар хязгаарлах тохиолдолд Харилцаа холбооны зохицуулах хороо /цаашид “Зохицуулах хороо” гэх/ өргөн нэвтрүүлгийн үйлчилгээ эрхлэх нутаг дэвсгэрийг тусгай зөвшөөрөлд нь тусгайлан заана.

ГУРАВДУГААР БҮЛЭГ ӨРГӨН НЭВТРҮҮЛГИЙН ҮЙЛЧИЛГЭЭ ЭРХЛЭХ

7 дугаар зүйл.Өргөн нэвтрүүлгийн үйлчилгээ эрхлэх нийтлэг журам

7.1.Өргөн нэвтрүүлгийн үйлчилгээг Зохицуулах хорооноос олгосон тусгай зөвшөөрлийн дагуу эрхэлнэ.

7.2.Өргөн нэвтрүүлгийн үйлчилгээ эрхлэх тусгай зөвшөөрлийг Монгол Улсад бүртгэлтэй хуулийн этгээдэд олгоно.

7.3.Өргөн нэвтрүүлгийн үйлчилгээ эрхлэх тусгай зөвшөөрлийг дараах этгээдэд олгохыг хориглоно:

7.3.1.төрийн байгууллага, иргэн;

7.3.2.улс төрийн нам, эвсэл, тэдгээрийн дэргэд үйл ажиллагаа явуулдаг төрийн бүс байгууллага;

7.3.3.гадаадын хөрөнгө оруулалттай хуулийн этгээд;

7.3.4.шашны байгууллага;

7.3.5.төлөөлөн удирдах зөвлөл, эсхүл удирдлагын баг /захирал, дэд захирал, менежер/-ийн 30-аас дээш хувь нь гадаадын иргэн эзэлж байгаа аж ахуйн нэгж, байгууллага.

7.4.Зохицуулах хороо тусгай зөвшөөрөл олгохдоо дараах зарчмыг баримтална:

7.4.1.өргөн нэвтрүүлгийн талаар төрөөс баримталж байгаа бодлого, харилцаа холбоо, өргөн нэвтрүүлгийн хөгжлийн ирээдүйн чиг хандлага, техник, технологийн дэвшил, хэрэглэгчдийн эрэлт хэрэгцээ, эрх ашигт нийцүүлэн зах зээлд үр ашигтай, шударга өрсөлдөх нөхцөлийг бүрдүүлэх;

7.4.2.өргөн нэвтрүүлгийн зах зээлийн багтаамж, хүн амын тоо, нягтрал, эрэлт хэрэгцээ, өрсөлдөөний нөхцөл байдлын талаарх судалгаанд үндэслэх;

7.4.3.радио, телевизийн газрын тоон сүлжээний үйлчилгээ болон олон суваг дамжуулах үйлчилгээ эрхлэх зөвшөөрлийг радио, телевизийн үйлчилгээ эрхлэх тусгай зөвшөөрөлтэй давхардуулан олгохгүй, эзэмшил нь тусдаа байх;

7.4.4.тусгай зөвшөөрөл хүссэн өргөдөл хүлээн авах, шийдвэрлэх хугацаа, тусгай зөвшөөрлийн төрөл, хамрах хүрээ болон тусгай зөвшөөрөл олгохтой холбогдох журам, бусад баримт бичгийг цахим хуудсаараа дамжуулан нийтэд мэдээлэх;

7.4.5.энэ хуулийн 6.1.6-д зааснаас бусад төрлийн өргөн нэвтрүүлгийн үйлчилгээний тусгай зөвшөөрлийг нээлттэйгээр сонгон шалгаруулах;

7.4.6.гадаадын хөрөнгө оруулагч этгээдэд радио, телевизийн газрын сүлжээний болон өргөн нэвтрүүлгийн радио, телевизийн үйлчилгээ эрхлэх тусгай зөвшөөрөл олгохыг хориглох.

8 дугаар зүйл.Тусгай зөвшөөрөл хүсэгчид тавих ерөнхий шаардлага

8.1.Тусгай зөвшөөрөл хүсэгч дараах нөхцөлийг хангасан байна:

8.1.1.өргөн нэвтрүүлгийн үйлчилгээ эрхлэх дунд хугацааны стратеги төлөвлөгөө боловсруулж, баталсан байх;

8.1.2.Зохицуулах хорооноос тогтоосон хөрөнгө оруулалтын, хүний нөөцийн, техник технологийн болон аюулгүй ажиллагааны шаардлагыг бүрэн хангасан байх;

8.1.3.өмнө нь өргөн нэвтрүүлгийн үйлчилгээ эрхлэх тусгай зөвшөөрөл эзэмшиж байсан бөгөөд энэ хууль болон Харилцаа холбооны тухай хууль, Радио долгионы тухай хуулийг удаа дараа зөрчиж тусгай зөвшөөрлөө цуцлуулсан бол тусгай зөвшөөрлийг цуцалснаас хойш гурван жил өнгөрөөгүй байх.

9 дүгээр зүйл.Тусгай зөвшөөрөл авахад бүрдүүлэх баримт бичиг

9.1.Тусгай зөвшөөрөл хүссэн өргөдөлд Аж ахуйн үйл ажиллагааны тусгай зөвшөөрлийн тухай хуулийн 11.1.1, 11.1.2, 11.1.3, 11.1.4, Харилцаа холбооны тухай хуулийн 13 дугаар зүйл, Радио долгионы тухай хуулийн 10 дугаар зүйлд зааснаас гадна энэ хуульд заасан шаардлага хангасныг нотлох баримт бичгийг бүрдүүлнэ.

10 дугаар зүйл.Тусгай зөвшөөрөл олгох, олгохоос татгалзах

10.1.Зохицуулах хороо өргөдлийг хүлээн авч дараах ажиллагааг явуулна:

10.1.1.өргөдлийг бүртгэж, энэ тухай тодорхойлолтыг өргөдөл гаргасан этгээдэд өгөх;

10.1.2.өргөдөл, түүнд хавсаргасан баримт бичиг нь энэ хуульд заасан шаардлагыг хангаж байгаа эсэхийг хянах;

10.1.3.хүсэлт гаргагч нь энэ хуулийн 8.1-д заасан нөхцөлийг хангасан эсэхийг шалгасны үндсэн дээр тухайн нөхцөлийг хангасан гэж үзвэл тусгай зөвшөөрөл олгож болох тухай мэдэгдлийг өгч, ажлын таван өдрийн дотор олгох.

10.2.Харилцаа холбооны тухай хуулийн 14.2, Радио долгионы тухай хуулийн 11.2.2-т зааснаас гадна доор дурдсан үндэслэлээр тусгай зөвшөөрөл олгохоос татгалзаж болно:

10.2.1.хүсэлт гаргагч энэ хуульд заасан шаардлагыг хангаагүй;

10.2.2.тусгай зөвшөөрөл авахад бүрдүүлэх баримт бичгийн бүрдүүлбэр хангаагүй;

10.2.3.хүсэлт гаргагчийн өргөн нэвтрүүлгийн үйлчилгээ эрхлэхэд шаардагдах хөрөнгө оруулалт, техник төхөөрөмж, мэргэжлийн боловсон хүчний төлөвлөлт хангагдаагүй, хөтөлбөрийн бодлого нь энэ хууль болон бусад хууль тогтоомжтой нийцээгүй.

10.3.Өргөн нэвтрүүлгийн үйлчилгээ эрхлэгч нь дахин өргөн нэвтрүүлгийн үйлчилгээ эрхлэх тусгай зөвшөөрөл авахаар өргөдөл гаргасан бол тусгай зөвшөөрлийн гэрээ, нөхцөл, шаардлагыг бүрэн хангасан байна.

10.4.Зохицуулах хороо тусгай зөвшөөрөл олгохоос татгалзсан бол татгалзсан үндэслэлээ тодорхой заасан хариуг бичгээр буюу цахим шуудангаар өгнө.

10.5.Зохицуулах хороо тусгай зөвшөөрөл олгосон шийдвэрийг ажлын гурван өдрийн дотор олон нийтэд мэдээлнэ.

11 дүгээр зүйл.Хураамж

11.1.Тусгай зөвшөөрөл эзэмшигч нь Улсын тэмдэгтийн хураамжийн тухай хуульд¹⁰ заасны дагуу улсын тэмдэгтийн хураамж төлнө.

12 дугаар зүйл.Тусгай зөвшөөрлийн хугацаа

12.1.Тусгай зөвшөөрлийг таваас доошгүй жилийн хугацаагаар олгоно.

13 дугаар зүйл.Тусгай зөвшөөрлийн хугацааг сунгах

13.1.Тусгай зөвшөөрөл эзэмшигч тухайн тусгай зөвшөөрлийн хугацаа дуусахаас гурван сарын өмнө түүний хугацааг сунгуулах тухай өргөдлийг Зохицуулах хороонд гаргаж болно.

13.2.Тусгай зөвшөөрлийн хугацааг сунгуулах өргөдөлд дараах баримт бичгийг хавсаргана:

13.2.1.тусгай зөвшөөрлийн хуулбар;

13.2.2.улсын тэмдэгтийн хураамж төлсөн баримт;

13.2.3.тусгай зөвшөөрлийн гэрээ, нөхцөл, шаардлагыг хэрэгжүүлж ажилласан тухай тайлан.

13.3.Зохицуулах хороо энэ хуулийн 13.1-д заасан өргөдлийг хүлээн авснаас хойш ажлын 10 өдөрт багтаан тусгай зөвшөөрлийг сунгах эсэх тухай шийдвэр гаргана.

13.4.Зохицуулах хороо тусгай зөвшөөрлийн хугацааг сунгасан шийдвэрийг гаргаснаас хойш ажлын гурван өдрийн дотор энэ тухай олон нийтэд мэдээлж, тусгай зөвшөөрлийн бүртгэлд холбогдох тэмдэглэлийг хийнэ.

¹⁰ Улсын тэмдэгтийн хураамжийн тухай хууль “Төрийн мэдээлэл” эмхэтгэлийн 2011 оны 01 дугаарт нийтлэгдсэн.

14 дүгээр зүйл. Тусгай зөвшөөрлийг түдгэлзүүлэх

14.1. Тусгай зөвшөөрлийг Аж ахуйн үйл ажиллагааны тусгай зөвшөөрлийн тухай хуулийн 13 дугаар зүйлд зааснаас гадна доор дурдсан үндэслэлээр 90 хүртэл хоногийн хугацаагаар түдгэлзүүлж болно:

14.1.1. Зохицуулах хорооны хяналт, шалгалтаар холбогдох хууль тогтоомж зөрчсөн нь тогтоогдсон;

14.1.2. тусгай зөвшөөрөлд заасан хүрээнд үйл ажиллагаа явуулаагүй;

14.1.3. оюуны өмчийн эрхийг удаа дараа зөрчсөн нь холбогдох мэргэжлийн байгууллагын дүгнэлтээр тогтоогдсон.

15 дугаар зүйл. Тусгай зөвшөөрөл шилжүүлэхийг хориглох

15.1. Тусгай зөвшөөрлийг Аж ахуйн үйл ажиллагааны тусгай зөвшөөрлийн тухай хуулийн 5.3-т зааснаас гадна өөрийн компанийн нэгдлээс бусдад өмчлүүлэх, эзэмшүүлэх, ашиглуулах зэргээр шилжүүлэхийг хориглоно.

16 дугаар зүйл. Тусгай зөвшөөрлийг хүчингүй болгох

16.1. Аж ахуйн үйл ажиллагааны тусгай зөвшөөрлийн тухай хуулийн 14 дүгээр зүйл, Харилцаа холбооны тухай хуулийн 15 дугаар зүйл, Радио долгионы тухай хуулийн 18 дугаар зүйлд заасан үндэслэлээр тусгай зөвшөөрлийг хүчингүй болгоно.

16.2. Зохицуулах хороо тусгай зөвшөөрлийг хүчингүй болгосон тухай шийдвэрийн талаар Аж ахуйн үйл ажиллагааны тусгай зөвшөөрлийн тухай хуулийн 14.2-т заасан журмаар тусгай зөвшөөрөл эзэмшигчид мэдэгдэж, шийдвэр гаргаснаас хойш ажлын гурван өдөрт багтаан цахим хуудсаар нийтэд мэдээлэх бөгөөд түүнд тусгай зөвшөөрөл хүчингүй болгосон үндэслэлийг тодорхой заана.

16.3. Энэ хуулийн 16.2-т заасан тусгай зөвшөөрлийг хүчингүй болгосон шийдвэрийг зөвшөөрөхгүй бол тусгай зөвшөөрөл эзэмшигч түүнийгээ нотлох баримт бичгийг Зохицуулах хороонд ирүүлнэ.

16.4. Зохицуулах хороо энэ хуулийн 16.3-т заасан нотлох баримт бичгийг хянаж үндэслэлтэй гэж үзвэл тусгай зөвшөөрлийг хүчингүй болгох тухай шийдвэрийг хүчингүй болгох бөгөөд үндэслэлгүй гэж үзвэл тусгай зөвшөөрлийг хүчингүй болгож, энэ тухай шийдвэрийг тусгай зөвшөөрөл эзэмшигчид мэдэгдэнэ.

16.5.Тусгай зөвшөөрөл эзэмшигч энэ хуулийн 16.4-т заасны дагуу тусгай зөвшөөрлийг хүчингүй болгосон шийдвэрийг эс зөвшөөрвөл гомдлоо шүүхэд гаргах эрхтэй.

17 дугаар зүйл.Тусгай зөвшөөрөл дуусгавар болох үндэслэл

17.1.Дараах үндэслэлээр тусгай зөвшөөрөл дуусгавар болно:

17.1.1.тусгай зөвшөөрлийн хүчин төгөлдөр байх хугацаа дууссан;

17.1.2.Зохицуулах хороо тусгай зөвшөөрлийг хүчингүй болгосон.

ДӨРӨВДҮГЭЭР БҮЛЭГ ӨРГӨН НЭВТРҮҮЛГИЙН ҮЙЛЧИЛГЭЭ ЭРХЛЭХТЭЙ ХОЛБООТОЙ ОНЦЛОГ ЗОХИЦУУЛАЛТ

18 дугаар зүйл.Хэт төвлөрөл үүсэхээс сэргийлэх

18.1.Хуулийн этгээд нь өргөн нэвтрүүлгийн үйлчилгээний дараах төрлийн тусгай зөвшөөрлийн нэгээс илүүг буюу давхар эзэмшихийг хориглоно:

18.1.1.радио, телевизийн газрын сүлжээний үйлчилгээ;

18.1.2.олон суваг дамжуулах үйлчилгээ;

18.1.3.өргөн нэвтрүүлгийн радио, телевизийн үйлчилгээ.

18.2.Өргөн нэвтрүүлгийн үйлчилгээний зах зээлд шударгаар өрсөлдөх нөхцөлийг бүрдүүлэх, зах зээлийн хэт төвлөрөл үүсэхээс сэргийлэх журмыг Зохицуулах хороо батална.

19 дүгээр зүйл.Эзэмшлийн ил тод байдлыг хангах

19.1.Өргөн нэвтрүүлгийг хараат бус, нээлттэй, ёс зүйтэй байлгах зорилгоор өргөн нэвтрүүлгийн эзэмшлийг ил тод байлгана.

19.2.Тусгай зөвшөөрөл эзэмшигч хуулийн этгээд нь Зохицуулах хороонд жил бүрийн 12 дугаар сарын 31-ний өдрийн дотор тусгай зөвшөөрлийн эзэмшлийн талаарх дараах мэдээллийг хүргүүлнэ:

19.2.1.тусгай зөвшөөрөл эзэмшигч хуулийн этгээдийн гаргасан хувьцааных нь тав ба түүнээс дээш хувийг эзэмшигчийн овог, эцэг /эх/-ийн нэр, нэр, компанийн эрх бүхий албан тушаалтны жагсаалт;

19.2.2.эзэмшиж байгаа өргөн нэвтрүүлгийн үйлчилгээ эрхлэх тусгай зөвшөөрлийн нэр, төрөл, тоо, үйл ажиллагааны талаарх дэлгэрэнгүй мэдээлэл;

19.2.3.Өргөн нэвтрүүлгийн үйлчилгээ эрхлэх тусгай зөвшөөрөл бүхий бусад хуулийн этгээдэд эзэмшиж байгаа хувьцааны тоо, хувь хэмжээ, хэрэв нөхөрлөл бол оруулсан эд хөрөнгийн хэмжээ.

19.3.Гаргасан хувьцааных нь тав ба түүнээс дээш хувийг эзэмшдэг хувьцаа эзэмшигч болон компанийн эрх бүхий албан тушаалтан өөрчлөгдсөн тохиолдолд өргөн нэвтрүүлгийн үйлчилгээ эрхлэгч нь энэ тухай 30 хоногийн дотор Зохицуулах хороонд бичгээр мэдэгдэнэ.

19.4.Зохицуулах хороо энэ хуулийн 19.2, 19.3-т заасан мэдээлэлтэй танилцаад өргөн нэвтрүүлгийн салбарт шударгаар өрсөлдөх нөхцөлийг бүрдүүлэх, зах зээлийн хэт төвлөрөл үүсэхээс сэргийлэхэд чиглэсэн шаардлагатай арга хэмжээг энэ хуулийн 18.2-т заасан журмын дагуу авч хэрэгжүүлнэ.

19.5.Тусгай зөвшөөрлийн эзэмшлийн талаарх мэдээллийг Зохицуулах хороо олон нийтэд мэдээлнэ.

19.6.Өргөн нэвтрүүлгийн үйлчилгээний тусгай зөвшөөрлийн эзэмшлийн мэдээллийг Зохицуулах хороонд гаргаж өгөөгүй, нуусан тохиолдолд тусгай зөвшөөрлийг цуцлах хүртэл арга хэмжээ авна.

20 дугаар зүйл.Өргөн нэвтрүүлэг хөгжүүлэх

20.1.Төрөөс өргөн нэвтрүүлгийн хөгжлийг дэмжих, радио, телевизийн үндэсний бүтээл үйлдвэрлэлийг хөгжүүлэх зорилгоор Өргөн нэвтрүүлэг хөгжүүлэх сангаар дамжуулан дараах чиглэлээр дэмжлэг үзүүлнэ:

20.1.1.өргөн нэвтрүүлгийн үйлчилгээг ард иргэдэд аслагдсан, сүлжээ хүрээгүй газарт хүртээмжтэй хүргэх;

20.1.2.үйлдвэрлэхэд өртөг өндөр үндэсний түүх, соёл, уламжлал, хүүхэд, танин мэдэхүйн нэвтрүүлэг бэлтгэн хүргэх;

20.1.3.өргөн нэвтрүүлгийн радио, телевизийн бүтээл үйлдвэрлэлийг дэмжих.

20.2.Өргөн нэвтрүүлэг хөгжүүлэх санг улсын төсвөөс санхүүжүүлнэ.

20.3.Өргөн нэвтрүүлэг хөгжүүлэх сангаас радио, телевизэд хөрөнгө хуваарилах шалгуур үзүүлэлтэд үндэсний бүтээлийн хувь хэмжээний шаардлага хангасан болон олон нийтэд хүртээмжтэй байдлыг харгалзана.

20.4.Өргөн нэвтрүүлгийн үйлчилгээ эрхлэгч нь Харилцаа холбооны тухай хуулийн 11 дүгээр зүйл болон Засгийн газрын тусгай сангийн

тухай хуульд¹¹ заасан Бүх нийтийн үйлчилгээний үүргийн санд хөрөнгө төвлөрүүлэхгүй.

20.5. Радио, телевизийн үйлчилгээ эрхлэгч нь олон суваг дамжуулах үйлчилгээ эрхлэгчийн сүлжээнд холбогдох, хөтөлбөр дамжуулахад дараах зарчмыг баримталж, хоорондоо байгуулсан гэрээгээр зохицуулна:

20.5.1. техник холболтын зааглах цэг, нөхцөлийг тогтооход Харилцаа холбооны тухай хуулийн 9.1.4-т заасан журмыг баримтлах;

20.5.2. олон нийтийн радио, телевизийн үндсэн суваг болон олон суваг дамжуулах үйлчилгээ эрхлэгч нь харилцан төлбөр төлөхгүй зарчмаар холбогдох;

20.5.3. өргөн нэвтрүүлгийн радио, телевизүүд нь энэ хуулийн 6.1.2-т заасан үйлчилгээний үндсэн багцын өргөн нэвтрүүлгийн телевизийн үйлчилгээний орлогын 15 хувиас доошгүй хэмжээгээр өргөн нэвтрүүлгийн телевизийн үйлчилгээний хөлс авах;

20.5.4. бусад арилжааны радио, телевиз болон олон суваг дамжуулах үйлчилгээ эрхлэгч нь харилцан тохиролцох.

20.6. Өргөн нэвтрүүлгийн телевизүүдийн заавал гишүүнчлэлтэй, нийтийн эрх зүйн хуулийн этгээд болох Монголын телевизүүдийн холбоо /цаашид “Холбоо” гэх/ нь энэ хуулийн 20.5.3-т заасан хөлсийг төвлөрүүлж, өргөн нэвтрүүлгийн телевизийн үзэлтийн судалгааг үндэслэн гишүүдэд хуваарилна.

20.7. Холбоо нь энэ хуулийн 20.5.3-т заасан хөлсийг гишүүддээ хуваарилах журам баталж, орлогын хуваарилалтад жил бүр аудит хийлгэнэ.

20.8. Энэ хуулийн 20.5.3-т заасан хөлс нь олон суваг дамжуулах үйлчилгээ эрхлэгчийн албан татвар ногдох орлогоос хасагдана.

ТАВДУГААР БҮЛЭГ
ӨРГӨН НЭВТРҮҮЛГИЙН ҮЙЛЧИЛГЭЭ ЭРХЛЭГЧИД
ТАВИГДАХ ШААРДЛАГА

21 дүгээр зүйл. Өргөн нэвтрүүлгийн үйлчилгээ эрхлэгчид
тавигдах шаардлага

21.1. Өргөн нэвтрүүлгийн үйлчилгээ эрхлэгч нь тусгай зөвшөөрөлд заасан төрөл, хамрах хүрээнд үйл ажиллагаа явуулна.

¹¹ Засгийн газрын тусгай сангийн тухай хууль “Төрийн мэдээлэл” эмхэтгэлийн 2019 оны 48 дугаарт нийтлэгдсэн.

21.2.Нэвтрүүлгийг бэлтгэх, нэвтрүүлэх, дамжуулах техник, тоног төхөөрөмж нь сүлжээний найдвартай ажиллагаа, стандартын шаардлагыг хангасан байна.

21.3.Зохицуулах хорооноос баталсан өргөн нэвтрүүлгийн үйлчилгээ эрхлэгчид тавигдах шаардлагыг мөрдөнө.

22 дугаар зүйл.Радио, телевизийн газрын сүлжээний үйлчилгээ эрхлэгчид тавигдах шаардлага

22.1.Радио, телевизийн газрын сүлжээний үйлчилгээ эрхлэгч нь хараат бусаар ажиллаж, сүлжээндээ холбогдох боломжийг радио, телевизийн үйлчилгээ эрхлэгчид тэгш олгох бөгөөд үнэ тариф ил тод байна.

22.2.Радио, телевизийн газрын сүлжээний үйлчилгээ эрхлэгч нь сүлжээний ашиглалт, үйлчилгээний байнгын, тасралтгүй, найдвартай ажиллагааг бүрэн хангасан байна.

22.3.Төрийн өмчийн радио, телевизийн газрын сүлжээний ашиглалтыг төр хариуцах бөгөөд Монголын үндэсний олон нийтийн радио, телевиз болон өргөн нэвтрүүлгийн радио, телевизийг энэ хуулийн 29.1.5-д заасныг баримтлан үнэ төлбөргүй дамжуулна.

23 дугаар зүйл.Хөтөлбөрт тавигдах ерөнхий шаардлага

23.1.Радио, телевизийн үйлчилгээ эрхлэгч нь хөтөлбөрөө төрийн албан ёсны хэл болох Монгол хэлээр бэлтгэн дамжуулна.

23.2.Гадаад нэвтрүүлгийг дамжуулахдаа Монгол хэлээр дуу оруулсан, эсхүл бичгэн орчуулгатай байна.

23.3.Өөрийн бүтээсэн болон зохиогчийн эрхийн зөвшөөрөлтэй бүтээлийг дамжуулна.

23.4.Гамшгийн болон онцгой байдал, урьдчилан сэргийлэх үеийн мэдээ, мэдээлэл дамжуулах журмыг дагаж мөрдөнө.

23.5.Энэ хуулийн 21.3-т заасан шаардлагад дараах бүтээлийн хувь хэмжээг тодорхойлно:

23.5.1.үндэсний бүтээл;

23.5.2.орон нутгийн бүтээл;

23.5.3.өөрийн бүтээл;

23.5.4.хадмал тайлбар, дохионы хэл бүхий нэвтрүүлэг;

23.5.5. өргөн нэвтрүүлгийн радио, телевизийн хөтөлбөрт эзлэх үндэсний түүх, соёл, уламжлал, хүүхэд, танин мэдэхүйн нэвтрүүлэг.

23.6. Дамжуулж байгаа хөтөлбөр нь Монгол Улсын үндэсний аюулгүй байдал, эрх ашигт харшлахгүй байна.

23.7. Мэдээг олон талт эх сурвалжийг ашигласан, үйл явдлыг үнэн, шударга, тэнцвэртэй, хараат бус байхаар мэдээлнэ.

23.8. Мэдээг зар сурталчилгаа, төлбөрт болон захиалгат мэдээ, нэвтрүүлгээс ойлгомжтой байдлаар ялгасан байна.

23.9. Радио, телевизийн үйлчилгээ эрхлэгч нь бага, дунд, өсвөр насны хүүхдийг зохисгүй контентоос хамгаалах зорилгоор тодорхой хязгаарлалт хийх арга хэмжээг авна.

24 дүгээр зүйл. Зар сурталчилгаа

24.1. Зар сурталчилгааны эхлэл, төгсгөлийг үзэгч, сонсогчид ойлгомжтой байдлаар дуу, дүрсээр илэрхийлнэ.

24.2. Радио, телевизээр дамжуулах аливаа хэлбэрийн зар сурталчилгааны хязгаарлалт, хөтөлбөрийн ивээн тэтгэлт, төлбөрт, захиалгат, теле-худалдааны нэвтрүүлгийн талаарх зохицуулалт хийхтэй холбогдсон журмыг Зохицуулах хороо баталж, хэрэгжилтэд хяналт тавина.

24.3. Олон суваг дамжуулах үйлчилгээ эрхлэгч нь дамжуулж байгаа суваг, хөтөлбөр дундуур зар сурталчилгааг нэвтрүүлж үл болно.

24.4. Онц байдал зарласан, эсхүл гамшгийн үеийн нэвтрүүлгийн дундуур зар сурталчилгаа нэвтрүүлж үл болно.

24.5. Радио, телевизийн үйлчилгээ эрхлэгчид нь Зар сурталчилгааны тухай хуулиар хязгаарласан сурталчилгаа бэлтгэж, нэвтрүүлэхийг хориглоно.

24.6. Төлбөртэй радио, телевиз болон теле-худалдааны чиглэлээр төрөлжсөн радио, телевизээр зар сурталчилгаа бэлтгэж, нэвтрүүлэхийг хориглоно.

25 дугаар зүйл. Архив

25.1. Радио, телевизийн үйлчилгээ эрхлэгч нь хөтөлбөрийг дамжуулснаас хойш 60 хоног ба түүнээс дээш хугацаагаар хадгална.

25.2.Маргаан үүссэн тохиолдолд тухайн маргаантай холбогдох нэвтрүүлэг, хөтөлбөрийг уг маргааныг шийдвэрлэж дуусах хүртэлх хугацаанд хадгална.

26 дугаар зүйл.Олон суваг дамжуулах үйлчилгээ эрхлэгчид тавигдах шаардлага

26.1.Гадаад улсын радио, телевизийг дамжуулахдаа албан ёсны эрхийг нь авсан, Зохицуулах хороонд бүртгүүлсэн байх бөгөөд хөтөлбөр нь Монгол Улсын Үндэсний аюулгүй байдал, эрх ашигт харшлахгүй байна.

26.2.Олон суваг дамжуулах үйлчилгээ эрхлэгч нь радио, телевизийн хөтөлбөрийг гэрээний үндсэн дээр дамжуулна.

26.3.Олон суваг дамжуулах үйлчилгээ эрхлэгч нь тухайн нутаг дэвсгэрт дамжуулах тусгай зөвшөөрөлтэй радио, телевизийн хөтөлбөрийг дамжуулна.

26.4.Олон суваг дамжуулах үйлчилгээ эрхлэгч нь хууль болон гэрээнд зааснаас бусад үндэслэлээр дамжуулж байгаа хөтөлбөр, сувгийн дараалалд өөрчлөлт оруулах, хэсэгчлэн болон бүрэн хаахыг хориглоно.

26.5.Олон суваг дамжуулах үйлчилгээ эрхлэгчийн үйлчилгээний үндсэн багцад энэ хуулийн 4.1.6, 4.1.21-д заасан радио, телевизүүд багтсан байна.

26.6.Олон суваг дамжуулах үйлчилгээний үндсэн багцын үнэ тарифын үндэслэл, үндсэн багцад тавигдах шаардлагыг Зохицуулах хорооноос баталсан журмаар хянаж, зохицуулна.

26.7.Үндэсний олон нийтийн телевиз болон өргөн нэвтрүүлгийн телевизийн сувгууд нь олон суваг дамжуулах үйлчилгээний үндсэн багцын эхэнд байна.

**ЗУРГАДУГААР БҮЛЭГ
ӨРГӨН НЭВТРҮҮЛГИЙН ҮЙЛЧИЛГЭЭНД
ХОРИГЛОХ ЗҮЙЛ**

27 дугаар зүйл.Өргөн нэвтрүүлгийн үйлчилгээ эрхлэгчид хориглох зүйл

27.1.Өргөн нэвтрүүлгийн үйлчилгээ эрхлэгч дараах төрлийн хөтөлбөр бэлтгэн дамжуулахыг хориглоно:

27.1.1.хүүхэд залуусын сэтгэхүйд сөргөөр нөлөөлөх, хүчирхийлэл, садар самууныг сурталчлах, гэмт хэргийн үйлдлийг нарийвчлан зааварчилсан, хар тамхи, сэтгэхүйд нөлөөлөх эм бэлдмэл бэлтгэн боловсруулах, хэрэглэх зэрэг бүтээлийг;

27.1.2.үндэстэн, ястан болон шашин хоорондын мөргөлдөөнд уриалсан, өдөөн хатгасан агуулга бүхий нэвтрүүлэг, зар сурталчилгааг;

27.1.3.үндэс угсаа, хэл, арьсны өнгө, хүйс, нийгмийн гарал, байдал, хөрөнгө чинээ, шашин шүтлэг, үзэл бодол, бэлгийн чиг хандлага, хөгжлийн бэрхшээлийнх нь улмаас хувь хүн буюу тодорхой бүлгийг үзэн ядах, ялгаварлан гадуурхсан агуулга бүхий нэвтрүүлэг, зар сурталчилгааг.

27.2.Монгол Улсын хууль тогтоомжоор хориглосон бараа, бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэгч иргэн, хуулийн этгээд мэдээ, нэвтрүүлгийг ивээн тэтгэхийг хориглоно.

27.3.Ивээн тэтгэгч иргэн, хуулийн этгээд мэдээ, нэвтрүүлгийн агуулга, хугацаа болон сэтгүүлч, редакцын бие даасан, хараат бус байдалд аливаа хэлбэрээр нөлөөлөхийг хориглоно.

ДОЛДУГААР БҮЛЭГ **ӨРГӨН НЭВТРҮҮЛГИЙН БОДЛОГО, ЗОХИЦУУЛАЛТЫН** **АСУУДАЛ ХАРИУЦСАН БАЙГУУЛЛАГЫН ЭРХ, ҮҮРЭГ**

28 дугаар зүйл.Засгийн газрын бүрэн эрх

28.1.Өргөн нэвтрүүлгийн талаар баримтлах төрийн бодлого хэрэгжүүлэх, хууль тогтоомжийн биелэлтийг зохион байгуулна.

28.2.Төрийн өмчийн радио, телевизийн газрын сүлжээгээр орон даяар болон тухайн орон нутагт нь дамжуулах радио, телевизийн тоог тодорхойлно.

28.3.Өргөн нэвтрүүлэг хөгжүүлэх сан бүрдүүлэх, түүнийг зарцуулах журмыг батална.

29 дүгээр зүйл.Харилцаа холбооны асуудал хариуцсан **төрийн захиргааны байгууллагын** **эрх, үүрэг**

29.1.Өргөн нэвтрүүлгийн үйл ажиллагааны талаар харилцаа холбооны асуудал хариуцсан төрийн захиргааны байгууллага дараах бүрэн эрхийг хэрэгжүүлнэ:

29.1.1. өргөн нэвтрүүлгийн талаар төрөөс баримтлах бодлого, бодлогын чиглэлийг боловсруулах, хууль тогтоомжийн хэрэгжилтийг хангуулах;

29.1.2. олон улсын өргөн нэвтрүүлгийн байгууллагад Монгол Улсыг төлөөлөх;

29.1.3. өргөн нэвтрүүлгийн сүлжээгээр дамжуулах гамшгийн болон онцгой байдлын талаар урьдчилан сэргийлэх үеийн мэдээ, мэдээлэл дамжуулах журам боловсруулж, батлах;

29.1.4. өргөн нэвтрүүлэг хөгжүүлэх сан бүрдүүлэх, түүнийг зарцуулах журмыг эрх бүхий байгууллагуудтай хамтран боловсруулах;

29.1.5. төрийн өмчийн радио, телевизийн газрын сүлжээгээр орон даяар болон тухайн орон нутагт нь дамжуулах өргөн нэвтрүүлгийн радио, телевизийг сонгох шалгуур үзүүлэлт, тавигдах шаардлагыг батлах, сонгон шалгаруулах, хэрэгжилтэд хяналт тавих;

29.1.6. хуульд заасан бусад.

30 дугаар зүйл. Харилцаа холбооны зохицуулах хорооны эрх, үүрэг

30.1. Өргөн нэвтрүүлгийн үйл ажиллагааны талаар Зохицуулах хороо дараах бүрэн эрхийг хэрэгжүүлнэ:

30.1.1. өргөн нэвтрүүлгийн талаар төрөөс баримтлах бодлогын талаар санал боловсруулах, эрх бүхий байгууллагыг мэдээллээр хангах;

30.1.2. өргөн нэвтрүүлгийн үйлчилгээ эрхлэгчдийн эзэмшлийг олон нийтэд ил тод мэдээлэх, хэт төвлөрөл бий болохоос сэргийлэх арга хэмжээг авч хэрэгжүүлэх;

30.1.3. өргөн нэвтрүүлгийн үйлчилгээ эрхлэгчдийн шударга өрсөлдөх нөхцөлийг бүрдүүлж, жил бүр үнэлэлт, дүгнэлт гаргах;

30.1.4. өргөн нэвтрүүлгийн үйлчилгээ эрхлэгчдийн тусгай зөвшөөрлийн нөхцөл шаардлагыг баталж, хэрэгжилтэд хяналт тавих;

30.1.5. өргөн нэвтрүүлгийн үйлчилгээ эрхлэгч хоорондын орлого хуваах зарчмыг тодорхойлох;

30.1.6.энэ хуулийн 23.5-д заасан хөтөлбөрт тавигдах шаардлагыг батлах;

30.1.7.өргөн нэвтрүүлгийн үйлчилгээтэй холбогдсон дараах дүрэм, журмыг батлах, хэрэгжилтэд хяналт тавих:

30.1.7.а.хүүхдийг зохисгүй агуулгаас хамгаалахад чиглэсэн радио, телевизийн хөтөлбөрийн дүрэм;

30.1.7.б.өргөн нэвтрүүлгийн үйлчилгээ эрхлэх зөвшөөрлийн журам;

30.1.7.в.олон суваг дамжуулах үйлчилгээний үндсэн багцын зохицуулалтын журам;

30.1.8.радио, телевизийн хөтөлбөрт тавигдах энэ хуулийн 23, 24 дүгээр зүйлд заасан шаардлагын хэрэгжилтэд хяналт, мониторинг хийх;

30.1.9.хуульд заасан бусад.

31 дүгээр зүйл.Өргөн нэвтрүүлгийн үйлчилгээ эрхлэгчийн эрх, үүрэг

31.1.Өргөн нэвтрүүлгийн үйлчилгээ эрхлэгч нь Харилцаа холбооны тухай хуулийн 25 дугаар зүйлд зааснаас гадна энэ зүйлд заасан эрх, үүрэгтэй байна.

31.2.Өргөн нэвтрүүлгийн үйлчилгээ эрхлэгч дараах эрхтэй байна:

31.2.1.радио телевизийн үйлчилгээ эрхлэгч нь хуульд нийцүүлэн хөтөлбөрөө өөрөө боловсруулж батлах;

31.2.2.үйлчилгээний үнэ тарифаа өөрөө тогтоох;

31.2.3.радио, телевизийн үйлчилгээ эрхлэгчид ёс зүйн өөрийн зохицуулалт хийх.

31.3.Өргөн нэвтрүүлгийн үйлчилгээ эрхлэгч дараах үүрэгтэй байна:

31.3.1.үзэгч, сонсогч, хэрэглэгчийн гомдлыг хүлээн авч шийдвэрлэх журамтай байх;

31.3.2.радио, телевизийн үйлчилгээ эрхлэгч нь өөрийн редакцын бодлого, дүрэмтэй байх;

31.3.3.хөтөлбөрийг бэлтгэх, нэвтрүүлэх, дамжуулах техник, тоног төхөөрөмж, сүлжээний тасралтгүй, найдвартай ажиллагааг хангах, стандартын шаардлагыг мөрдөх;

31.3.4.радио, телевизийн үйлчилгээ эрхлэгч нь хууль болон гэрээнд зааснаас бусад үндэслэлээр хөтөлбөрийг хэсэгчлэн болон бүрэн зогсоохгүй байх.

НАЙМДУГААР БҮЛЭГ ХЯНАЛТ

32 дугаар зүйл.Өргөн нэвтрүүлгийн үйл ажиллагаанд тавих хяналт

32.1.Өргөн нэвтрүүлгийн үйл ажиллагаанд тавих хяналтын Зохицуулах хороо, холбогдох бусад төрийн захиргааны байгууллага болон улсын байцаагч хэрэгжүүлнэ.

32.2.Өргөн нэвтрүүлгийн үйлчилгээ, үйл ажиллагаа, техник технологийн горимын хэрэгжилтэд харилцаа холбооны улсын байцаагч хяналт тавина.

32.3.Улсын байцаагч нь энэ хууль, болон холбогдох дүрэм, журам, заавар, стандартын биелэлтэд хяналт тавьж ажиллана.

33 дугаар зүйл.Өргөн нэвтрүүлгийн тухай хууль тогтоомж зөрчигчид хүлээлгэх хариуцлага

33.1.Энэ хуулийг зөрчсөн хүн, хуулийн этгээдэд Эрүүгийн хууль, Зөрчлийн тухай хуульд заасан хариуцлага хүлээлгэнэ.

34 дүгээр зүйл.Хууль хүчин төгөлдөр болох

34.1.Энэ хуулийг 2020 оны 07 дугаар сарын 01-ний өдрөөс эхлэн дагаж мөрдөнө.

**МОНГОЛ УЛСЫН
ИХ ХУРЛЫН ДАРГА**

Г.ЗАНДАНШАТАР

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

2019 оны 12 дугаар
сарын 12-ны өдөр

Улаанбаатар
хот

ӨРГӨН НЭВТРҮҮЛГИЙН ТУХАЙ ХУУЛИЙГ ДАГАЖ МӨРДӨХ ЖУРМЫН ТУХАЙ

1 дүгээр зүйл.2019 оны 12 дугаар сарын 12-ны өдөр баталсан Өргөн нэвтрүүлгийн тухай хуулийг дагаж мөрдөхөөс өмнө улсын бүртгэлд бүртгүүлж, зохих журмын дагуу үйл ажиллагаа явуулж байсан өргөн нэвтрүүлгийн үйлчилгээ эрхлэгчийн өргөн нэвтрүүлгийн үйлчилгээ эрхлэх эрх хүчин төгөлдөр байна.

2 дугаар зүйл.Энэ хуулийг Өргөн нэвтрүүлгийн тухай хууль хүчин төгөлдөр болсон өдрөөс эхлэн дагаж мөрдөнө.

**МОНГОЛ УЛСЫН
ИХ ХУРЛЫН ДАРГА**

Г.ЗАНДАНШАТАР

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

2019 оны 12 дугаар
сарын 12-ны өдөр

Улаанбаатар
хот

ХАРИЛЦАА ХОЛБООНЫ ТУХАЙ ХУУЛЬД НЭМЭЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ

1 дүгээр зүйл.Харилцаа холбооны тухай хуулийн 2 дугаар зүйлд доор дурдсан агуулгатай 2.3 дахь хэсэг нэмсүгэй:

“2.3.Өргөн нэвтрүүлгийн үйлчилгээтэй холбогдох харилцааг Өргөн нэвтрүүлгийн тухай хуулиар нарийвчлан зохицуулна.”

2 дугаар зүйл.Энэ хуулийг Өргөн нэвтрүүлгийн тухай хууль хүчин төгөлдөр болсон өдрөөс эхлэн дагаж мөрдөнө.

**МОНГОЛ УЛСЫН
ИХ ХУРЛЫН ДАРГА**

Г.ЗАНДАНШАТАР

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

2019 оны 12 дугаар
сарын 12-ны өдөр

Улаанбаатар
хот

АЖ АХУЙН ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ТУСГАЙ ЗӨВШӨӨРЛИЙН ТУХАЙ ХУУЛЬД НЭМЭЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ

1 дүгээр зүйл. Аж ахуйн үйл ажиллагааны тусгай зөвшөөрлийн тухай хуулийн 15 дугаар зүйлд доор дурдсан агуулгатай 15.16.5-15.16.7 дахь заалт нэмсүгэй:

“15.16.5.радио, телевизийн газрын сүлжээний үйлчилгээ;

15.16.6.радио, телевизийн үйлчилгээ:

15.16.6.а.олон нийтийн радио, телевиз;

15.16.6.б.арилжааны радио, телевиз;

15.16.6.в.өргөн нэвтрүүлгийн радио, телевиз;

15.16.6.г.төлбөртэй радио, телевиз.

15.16.7.олон суваг дамжуулах үйлчилгээ.”

2 дугаар зүйл. Энэ хуулийг Өргөн нэвтрүүлгийн тухай хууль хүчин төгөлдөр болсон өдрөөс эхлэн дагаж мөрдөнө.

**МОНГОЛ УЛСЫН
ИХ ХУРЛЫН ДАРГА**

Г.ЗАНДАНШАТАР

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

2019 оны 12 дугаар
сарын 12-ны өдөр

Улаанбаатар
хот

ЗАР СУРТАЛЧИЛГААНЫ ТУХАЙ ХУУЛЬД НЭМЭЛТ, ӨӨРЧЛӨЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ

1 дүгээр зүйл. Зар сурталчилгааны тухай хуулийн 2 дугаар зүйлд доор дурдсан агуулгатай 2.3 дахь хэсэг нэмсүгэй:

“2.3.Радио, телевизээр түгээх зар сурталчилгаатай холбогдох харилцааг Өргөн нэвтрүүлгийн тухай хуулиар зохицуулна.”

2 дугаар зүйл. Зар сурталчилгааны тухай хуулийн 2 дугаар зүйлийн 2.3 дахь хэсгийн дугаарыг “2.4” гэж өөрчилсүгэй.

3 дугаар зүйл.Зар сурталчилгааны тухай хуулийн 11 дүгээр зүйлийг хүчингүй болсонд тооцсугай.

4 дүгээр зүйл.Энэ хуулийг Өргөн нэвтрүүлгийн тухай хууль хүчин төгөлдөр болсон өдрөөс эхлэн дагаж мөрдөнө.

**МОНГОЛ УЛСЫН
ИХ ХУРЛЫН ДАРГА**

Г.ЗАНДАНШАТАР

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

2019 оны 12 дугаар
сарын 12-ны өдөр

Улаанбаатар
хот

ЗАСГИЙН ГАЗРЫН ТУСГАЙ САНГИЙН ТУХАЙ ХУУЛЬД НЭМЭЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ

1 дүгээр зүйл.Засгийн газрын тусгай сангийн тухай хуульд доор дурдсан агуулгатай дараах зүйл, заалт нэмсүгэй:

1/5 дугаар зүйлийн 5.3.23 дахь заалт:

“5.3.23.Өргөн нэвтрүүлэг хөгжүүлэх сан.”

2/21¹ дүгээр зүйл:

“21¹ дүгээр зүйл.Өргөн нэвтрүүлэг хөгжүүлэх сан

21¹.1.Өргөн нэвтрүүлэг хөгжүүлэх сангийн хөрөнгө нь дараах эх үүсвэрээс бүрдэнэ:

- 21¹.1.1.улсын болон орон нутгийн төсөв;
- 21¹.1.2.дотоодын аж ахуйн нэгжийн хандивын хөрөнгө;
- 21¹.1.3.бусад эх үүсвэр.

21¹.2.Энэ хуулийн 21¹.1-д заасан сангийн хөрөнгийг доор дурдсан арга хэмжээг санхүүжүүлэхэд зарцуулна:

21¹.2.1.өргөн нэвтрүүлгийн үйлчилгээг ард иргэдэд алслагдсан, сүлжээ хүрээгүй газарт хүртээмжтэй хүргэх;

21¹.2.2.үйлдвэрлэхэд өртөг өндөр үндэсний түүх, соёл, уламжлал, хүүхэд, танин мэдэхүйн нэвтрүүлэг бэлтгэн хүргэх;

21¹.2.3.өргөн нэвтрүүлгийн радио, телевизийн бүтээл үйлдвэрлэлийг дэмжих.

21¹.3.Өргөн нэвтрүүлэг хөгжүүлэх сангийн дүрэм, хөрөнгийг зарцуулах журмыг Засгийн газар батална.”

2 дугаар зүйл.Энэ хуулийг Өргөн нэвтрүүлгийн тухай хууль хүчин төгөлдөр болсон өдрөөс эхлэн дагаж мөрдөнө.

**МОНГОЛ УЛСЫН
ИХ ХУРЛЫН ДАРГА**

Г.ЗАНДАНШАТАР

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

2020 оны 01 дүгээр
сарын 03-ны өдөр

Улаанбаатар
хот

ТАТВАРЫН АСУУДЛААР ЗАХИРГААНЫ ТУСЛАЛЦАА ХАРИЛЦАН ҮЗҮҮЛЭХ ТУХАЙ КОНВЕНЦ СОЁРХОН БАТЛАХ ТУХАЙ

1 дүгээр зүйл.Татварын асуудлаар захиргааны туслалцаа харилцан үзүүлэх тухай конвенцыг Засгийн газрын өргөн мэдүүлснээр соёрхон баталсугай.

2 дугаар зүйл.Энэ конвенцод нэгдэн орсонтой холбогдуулан дараах тайлбарыг Европын зөвлөлийн Ерөнхий нарийн бичгийн даргад, эсхүл Эдийн засгийн хамтын ажиллагаа, хөгжлийн байгууллагын Ерөнхий нарийн бичгийн даргад мэдэгдсүгэй:

1.Монгол Улс энэ конвенцын 30 дугаар зүйлийн 1 дэх хэсгийн “а”-д заасныг үндэслэн уг конвенцын 2 дугаар зүйлийн 1 дэх хэсгийн “б”-д заасан албан татвартай холбоотой ямар нэгэн хэлбэрээр тусламж үзүүлэхгүй байх эрхтэй.

1.1.аль нэг Талын засаг захиргааны онцгой бүс, орон нутгийн засаг захиргааны нэгжээс орлого, ашиг, хөрөнгө борлуулсан, шилжүүлсний орлого болон хөрөнгөнд ногдуулах татвар;

1.2.төв засгийн газрын байгууллага, эсхүл нийтийн эрх зүйн хүрээнд төрөөс байгуулагдсан нийгмийн даатгалын байгууллагад төлөх албан журмын нийгмийн даатгалын шимтгэл;

1.3.аль нэг Талын ногдуулах гаалийн татвараас бусад доор дурдсан татварууд:

1.3.а.эдлэн газар, өв залгамжлал, бэлэглэлийн татвар;

1.3.б.үл хөдлөх эд хөрөнгийн татвар;

1.3.в.нэмэгдсэн өртгийн албан татвар, худалдааны татвар зэрэг хэрэглээний татварууд;

1.3.г.онцгой албан татвар зэрэг тусгай бараа, ажил үйлчилгээнд ногдуулах татварууд;

1.3.д.автотээвэр болон өөрөө явагч хэрэгсэл ашигласан, эзэмшсэний татвар;

1.3.е.автотээвэр болон өөрөө явагч хэрэгслээс бусад хөдлөх эд хөрөнгийг ашигласан, эзэмшсэний татвар;

1.3.ё.бусад татвар.

2.Монгол Улс энэ конвенцын 2 дугаар зүйлийн 1 дэх хэсгийн ангилалд заасан бүх татвар, эсхүл нэг буюу түүнээс дээш татварын төрлөөр нэхэмжилсэн татварын өр барагдуулах, эсхүл торгууль төлүүлэх асуудлаар захиргааны туслалцаа үзүүлэхгүй байх эрхтэй.

3.Монгол Улс энэ конвенцын 30 дугаар зүйлийн 1 дэх хэсгийн “в”-д заасныг үндэслэн өөр Талын хувьд конвенц хүчин төгөлдөр мөрдөгдөж эхэлсэн өдөр, эсхүл дээр дурдсан “а”, “б”-д заасан татварын ангилалд хамаарах тайлбараа буцаан татсан өдөр хүчин төгөлдөр байгаагүй татварын өрийг барагдуулах туслалцаа үзүүлэхгүй байх эрхтэй.

4.Монгол Улс энэ конвенцын 30 дугаар зүйлийн 1 дэх хэсгийн “г”-д заасныг үндэслэн бүх татварын төрөлд баримт бичиг хүргүүлэх үйлчилгээ үзүүлэхгүй байх эрхтэй.

5.Монгол Улс энэ конвенцын 30 дугаар зүйлийн 1 дэх хэсгийн “д”-д заасныг үндэслэн 17 дугаар зүйлийн 3 дахь хэсэгт заасан баримт бичгийн хүргэх үйлчилгээг шуудангаар хийхийг зөвшөөрөхгүй байх эрхтэй.

6.Монгол Улс энэ конвенцын 28 дугаар зүйлийн 7 дахь хэсэгт заасныг хэрэгжүүлэхдээ 2010 оны Протоколын нэмэлт, өөрчлөлт хүчин төгөлдөр мөрдөгдөж эхлэхээс 3 жилийн өмнөх жилийн 01 дүгээр сарын эхний өдрөөс хойших татварын тайлангийн хугацаанд, эсхүл татвар ногдуулах хугацаа байхгүй тохиолдолд 2010 оны Протоколын нэмэлт, өөрчлөлт хүчин төгөлдөр мөрдөгдөж эхлэхээс 3 жилийн өмнөх жилийн 01 дүгээр сарын эхний өдрийн дараагийн татварын ногдол үүссэн өдрөөс хойш хугацаанд хамаарах асуудлаар захиргааны туслалцаа үзүүлэхгүй байх эрхтэй.

**МОНГОЛ УЛСЫН
ИХ ХУРЛЫН ДАРГА**

Г.ЗАНДАНШАТАР

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

2020 оны 01 дүгээр
сарын 17-ны өдөр

Улаанбаатар
хот

УСНЫ ТУХАЙ ХУУЛЬД НЭМЭЛТ, ӨӨРЧЛӨЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ

1 дүгээр зүйл. Усны тухай хуульд доор дурдсан агуулгатай дараах зүйл нэмсүгэй:

1/9¹ дүгээр зүйл:

“9¹ дүгээр зүйл. Усны үндэсний зөвлөл

9¹.1. Усны аюулгүй байдлыг хангахад чиглэсэн бодлогын зөвлөмж өгөх, мэдээлэл харилцан солилцох үүрэг бүхий Усны үндэсний зөвлөл байна.

9¹.2. Усны үндэсний зөвлөлийн дарга нь Монгол Улсын Ерөнхий сайд, нарийн бичгийн дарга нь байгаль орчны асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын гишүүн байна.

9¹.3. Усны үндэсний зөвлөл нь орон тооны бус байх бөгөөд зөвлөлийн бүрэлдэхүүн, ажиллах журмыг Үндэсний аюулгүй байдлын зөвлөлтэй зөвшилцөж Монгол Улсын Ерөнхий сайд батална.”

2/16¹ дүгээр зүйл:

“16¹ дүгээр зүйл. Усны асуудал хариуцсан төрийн захиргааны байгууллагын бүрэн эрх

16¹.1. Байгаль орчны асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын гишүүний эрхлэх асуудлын хүрээнд усны асуудал хариуцсан төрийн захиргааны байгууллага ажиллана.

16¹.2. Усны асуудал хариуцсан төрийн захиргааны байгууллага ус ашиглагч, хэрэглэгч, хангагч байгууллагыг усны талаарх мэргэжил, арга зүйн нэгдсэн удирдлагаар хангана.

16¹.3. Усны асуудал хариуцсан төрийн захиргааны байгууллага сав газрын захиргаа, аймаг, нийслэлийн байгаль орчны алба, хөдөө аж ахуйн мэргэжилтэн болон сум, дүүргийн байгаль орчны хяналтын улсын байцаагч, байгаль хамгаалагчийг усны талаарх мэргэжил, арга зүйн удирдлагаар хангана.

16¹.4. Усны асуудал хариуцсан төрийн захиргааны байгууллага усны асуудлаар дараах бүрэн эрхийг хэрэгжүүлнэ:

16¹.4.1.улсын усны нөөцийн нэгдсэн менежментийн төлөвлөгөөний төсөл боловсруулах, уг төлөвлөгөөний хэрэгжилтийг зохион байгуулах;

16¹.4.2.усны хайгуул, зураг төсөл, судалгааны төлөвлөгөө боловсруулах, хэрэгжүүлэх, хайгуул, судалгааны ажлын явцад хяналт тавих;

16¹.4.3.усны ашиглах боломжит нөөцийн хэмжээг сав газрын хэмжээнд ашиглалтын зориулалт бүрээр тогтоон боловсруулж мөрдүүлэх, хяналт тавих;

16¹.4.4.энэ хуулийн 4.9-д заасан ашиглах боломжит нөөцийн дээд хязгаарыг тогтоох санал боловсруулах, мөрдүүлэх, хяналт тавих;

16¹.4.5.улсын усны мэдээллийн санг бүрдүүлж хөтлөх, усны төлөв байдалтай холбоотой мэдээллээр иргэн, хуулийн этгээдийг хангах;

16¹.4.6.улсын усны тоо бүртгэл, статистикийн мэдээллийг нэгтгэн боловсруулах, усны нөөц, ус ашиглалтын тайланг улсын хэмжээнд нэгтгэн гаргах;

16¹.4.7.усны экологи-эдийн засгийн үнэлгээ, усны үнэ, тариф тогтоох чиглэлээр судалгаа хийх аргачлал, зааврыг боловсруулах, усны нөөцөд учруулсан хохирлыг тооцох;

16¹.4.8.ус хэмнэх, хаягдал усыг цэвэрлэх, дахин ашиглах техникийн нөхцөл, стандартыг дэвшилтэт технологи, шинжлэх ухааны ололтод тулгуурлан боловсруулж, хэрэгжилтэд хяналт тавих;

16¹.4.9.энэ хуулийн 28.4-т заасны дагуу гаргасан ус ашиглах дүгнэлт, 28.6-д заасан ус ашиглах зөвшөөрөл, 28.11-д заасан гэрээнд хяналт тавих;

16¹.4.10.голын голдирлыг өөрчлөх, урсацад тохируулга хийх, шилжүүлэн ашиглах, усны барилга байгууламж барих, усны сан бүхий газрын ашиглалтын төсөлд дүгнэлт гаргах;

16¹.4.11.стратегийн томоохон орд газарт цооног өрөмдөх, ус ашиглах судалгаа хийхэд дүгнэлт гаргах;

16¹.4.12.ган, цөлжилт, хуурайшилтын үед усны нөөц хомсдох, бохирдсон тохиолдолд тухайн сав газарт ус ашиглагчийн ашиглах усыг хуваарилах, хязгаарлах, ус, түүний орчныг нөхөн сэргээх зорилгоор ус ашиглахыг тодорхой хугацаагаар түр хориглох;

16¹.4.13.бэлчээрийн усжуулалт, услалтын систем барих ажлын хайгуул, судалгаа, зураг төсөлд дүгнэлт гаргах;

16¹.4.14.бэлчээрийг усжуулах зориулалтаар инженерийн хийцтэй худаг байгуулах, уст цэг тогтоох хайгуулын ажлыг улсын төсвийн хөрөнгөөр гүйцэтгэх төлөвлөгөөг боловсруулах;

16¹.4.15.хуульд заасан бусад бүрэн эрх.”

2 дугаар зүйл.Усны тухай хуулийн 17 дугаар зүйлийн 17.1.6 дахь заалтыг доор дурдсанаар өөрчлөн найруулсугай:

“17.1.6.ус ашиглах зорилгоор цооног өрөмдөх, худаг гаргах, суваг хоолой татах тухай иргэн, аж ахуйн нэгж, байгууллагын хүсэлтийг хүлээн авч, усны нөөцийн менежментийн төлөвлөгөөг үндэслэн энэ хуулийн 28.4-т заасны дагуу ус ашиглуулах дүгнэлт гаргах, улсын нөөцөд бүртгэгдсэн рашааныг эмчилгээ-сувилгаа, үйлдвэрлэл, үйлчилгээний зориулалтаар ашиглах талаар дүгнэлт гаргах, мэдээллийн санд оруулж бүртгэх;”

3 дугаар зүйл.Усны тухай хуулийн 4 дүгээр зүйлийн 4.7 дахь хэсэг, 6 дугаар зүйлийн 6.1 дэх хэсгийн “Байгаль орчны асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага” гэснийг “Усны асуудал хариуцсан төрийн захиргааны байгууллага” гэж, 7 дугаар зүйлийн 7.4, 7.5 дахь хэсэг, 18 дугаар зүйлийн 18.1.2, 18.1.5 дахь заалт, 28 дугаар зүйлийн 28.4 дэх хэсгийн “байгаль орчны асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага” гэснийг “усны асуудал хариуцсан төрийн захиргааны байгууллага” гэж, 17 дугаар зүйлийн 17.1.4 дэх заалтын “байгаль орчны асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллагад” гэснийг “усны асуудал хариуцсан төрийн захиргааны байгууллагад” гэж, 24 дүгээр зүйлийн 24.2 дахь хэсэг, 28 дугаар зүйлийн 28.15 дахь хэсгийн “байгаль орчны асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллагын” гэснийг “усны асуудал хариуцсан төрийн захиргааны байгууллагын” гэж, 28 дугаар зүйлийн 28.7 дахь хэсгийн “байгаль орчны асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллагаар” гэснийг “усны асуудал хариуцсан төрийн захиргааны байгууллагаар” гэж тус тус өөрчилсүгэй.

4 дүгээр зүйл.Усны тухай хуулийн 10 дугаар зүйлийн 10.1.1 дэх заалтын “нэгтгэн боловсруулж” гэснийг хассугай.

5 дугаар зүйл.Усны тухай хуулийн 9 дүгээр зүйлийн 9.1.5 дахь заалт, 10 дугаар зүйлийн 10.1.14, 10.1.15, 10.1.16, 10.1.17, 10.1.18, 10.1.19, 10.1.20, 10.1.21, 10.1.22, 10.1.23, 10.1.24, 10.1.26, 10.1.27 дахь заалтыг тус тус хүчингүй болсонд тооцсугай.

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

2020 оны 01 дүгээр
сарын 17-ны өдөр

Улаанбаатар
хот

МӨНГӨ УГААХ БОЛОН ТЕРРОРИЗМЫГ САНХҮҮЖҮҮЛЭХТЭЙ ТЭМЦЭХ ТУХАЙ ХУУЛЬД НЭМЭЛТ, ӨӨРЧЛӨЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ

1 дүгээр зүйл. Мөнгө угаах болон терроризмыг санхүүжүүлэхтэй тэмцэх тухай хуульд доор дурдсан агуулгатай дараах хэсэг, заалт нэмсүгэй:

1/3 дугаар зүйлийн 3.1.14 дэх заалт:

“3.1.14. “санхүүгийн зөвлөх үйлчилгээ” гэж татварын зөвлөх үйлчилгээ, аудит баталгаажуулалтын үйлчилгээг ойлгоно.”

2/6¹ дүгээр зүйлийн 6¹.5 дахь хэсэг:

“6¹.5. Мэдээлэх үүрэгтэй этгээд энэ хуулийн 6¹.2-т заасан мэдээллийг Үй олноор хөнөөх зэвсэг дэлгэрүүлэх болон терроризмтой тэмцэх тухай хуулийн 23.2, 23.6-д заасан журмын дагуу мэдээлнэ.”

3/7 дугаар зүйлийн 7.5 дахь хэсэг:

“7.5. Энэ хуулийн 4.1-д заасан этгээд шаардлагатай тохиолдолд Санхүүгийн мэдээллийн албаны даргын зөвшөөрснөөр цаасан хэлбэрээр ирүүлж болно.”

2 дугаар зүйл. Мөнгө угаах болон терроризмыг санхүүжүүлэхтэй тэмцэх тухай хуулийн 19 дүгээр зүйлийн 19.1 дэх хэсгийн “Хуульчдын холбоо” гэсний дараа “, Өмгөөлөгчдийн холбоо, Нотариатчдын танхим” гэж, мөн хэсгийн “Институт” гэсний дараа “, Санхүүгийн мэдээллийн алба” гэж тус тус нэмсүгэй.

3 дугаар зүйл. Мөнгө угаах болон терроризмыг санхүүжүүлэхтэй тэмцэх тухай хуулийн 7 дугаар зүйлийн 7.3 дахь хэсгийг доор дурдсанаар өөрчлөн найруулсугай:

“7.3. Энэ хуулийн 4.1-д заасан этгээд болон Үй олноор хөнөөх зэвсэг дэлгэрүүлэх болон терроризмтой тэмцэх тухай хуулийн 13, 14 дүгээр зүйлд заасан этгээд мэдээллийг Санхүүгийн мэдээллийн албанд мэдээлэл ирүүлэх журам, маягтын дагуу цахим хэлбэрээр ирүүлнэ. Санхүүгийн мэдээллийн албанд мэдээлэл ирүүлэх журам, маягыг санхүү, төсвийн асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын гишүүн, хууль зүйн асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын гишүүн, Санхүүгийн зохицуулах хорооны даргын саналыг үндэслэн Монголбанкны Ерөнхийлөгч батална.”

4 дүгээр зүйл. Мөнгө угаах болон терроризмыг санхүүжүүлэхтэй тэмцэх тухай хуулийн 4 дүгээр зүйлийн 4.1.8 дахь заалтын “гүйлгээ хийсэн” гэснийг “гүйлгээнд оролцсон” гэж, мөн зүйлийн 4.1.9 дэх заалтын “менежментийн зөвлөх үйлчилгээ үзүүлэгч нь харилцагчийн нэрийн өмнөөс дараах ажиллагааг хийсэн бол” гэснийг “зөвлөх үйлчилгээ үзүүлэгч нь өөрийн харилцагчтай холбоотой дараах ажиллагааг бэлтгэсэн, хийсэн, эсхүл оролцсон бол” гэж, 5 дугаар зүйлийн 5.1.1 дэх заалтын “санхүүгийн” гэснийг “бизнесийн” гэж, 22¹ дүгээр зүйлийн 22¹.1 дэх хэсгийн “уг зөвлөлийн бүрэлдэхүүнийг Монгол Улсын Ерөнхий сайд” гэснийг “уг зөвлөлийг тэргүүлэх албан тушаалтан болон зөвлөлийн бүрэлдэхүүнийг Ерөнхий сайдын санал болгосноор Засгийн газар” гэж, мөн зүйлийн 22¹.2 дахь хэсгийн “зөвлөлийг хууль зүйн асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын гишүүн тэргүүлэх бөгөөд бүрэлдэхүүнд прокурорын байгууллага, Монголбанк, Санхүүгийн зохицуулах хороо, санхүүгийн” гэснийг “зөвлөлийн бүрэлдэхүүнд прокурорын байгууллага, Монголбанк, Санхүүгийн зохицуулах хороо, санхүүгийн, хууль зүйн” гэж тус тус өөрчилсүгэй.

5 дугаар зүйл. Мөнгө угаах болон терроризмыг санхүүжүүлэхтэй тэмцэх тухай хуулийн 4 дүгээр зүйлийн 4.1.7 дахь заалтын “харилцагчийн нэрийн өмнөөс” гэснийг хассугай.

**МОНГОЛ УЛСЫН
ИХ ХУРЛЫН ДЭД ДАРГА**

Л.ЭНХ-АМГАЛАН

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

2020 оны 01 дүгээр
сарын 17-ны өдөр

Улаанбаатар
хот

НЯГТЛАН БОДОХ БҮРТГЭЛИЙН ТУХАЙ ХУУЛЬД НЭМЭЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ

1 дүгээр зүйл. Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хуульд доор дурдсан агуулгатай дараах зүйл, хэсэг, заалт нэмсүгэй:

1/3 дугаар зүйлийн 3.1.14, 3.1.15 дахь заалт:

“3.1.14. “гэрээт нягтлан бодогч” гэж гэрээгээр нягтлан бодох бүртгэлийн үйл ажиллагаа эрхлэх, мэргэжлийн зөвлөх үйлчилгээ үзүүлэх зөвшөөрөлтэй мэргэжлийн нягтлан бодогчийг;

3.1.15. “нягтлан бодох бүртгэлийн мэргэжлийн зөвлөх үйлчилгээ үзүүлэх байгууллага” гэж гэрээгээр нягтлан бодох бүртгэлийн мэргэжлийн зөвлөх үйлчилгээ үзүүлэх зөвшөөрөлтэй хуулийн этгээдийг.”

2/4¹ дүгээр зүйл:

“4¹ дүгээр зүйл.Нягтлан бодогчийн ерөнхий үүрэг

4¹.1.Нягтлан бодогч нь мэргэжлийн үйл ажиллагаандаа Монгол Улсын хууль тогтоомжийг мөрдөж ажиллана.”

3/18 дугаар зүйлийн 18.9, 18.10 дахь хэсэг:

“18.9.Институт гэрээгээр нягтлан бодох бүртгэлийн үйл ажиллагаа эрхлэх, мэргэжлийн зөвлөх үйлчилгээ үзүүлэх зөвшөөрлийг олгоно.

18.10.Нягтлан бодох бүртгэлийн үйл ажиллагаа эрхлэх, мэргэжлийн зөвлөх үйлчилгээ үзүүлэхдээ Монгол Улсын хууль тогтоомжийн хэрэгжилтийг хангаж ажиллаагүй бол Институт зөвшөөрлийг цуцлах үндэслэл болно.”

2 дугаар зүйл.Энэ хуулийг Мөнгө угаах болон терроризмыг санхүүжүүлэхтэй тэмцэх тухай хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах тухай хууль хүчин төгөлдөр болсон өдрөөс эхлэн дагаж мөрдөнө.

**МОНГОЛ УЛСЫН
ИХ ХУРЛЫН ДЭД ДАРГА**

Л.ЭНХ-АМГАЛАН

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

2020 оны 01 дүгээр
сарын 17-ны өдөр

Улаанбаатар
хот

**САНХҮҮГИЙН ЗОХИЦУУЛАХ ХОРООНЫ
ЭРХ ЗҮЙН БАЙДЛЫН ТУХАЙ ХУУЛЬД
НЭМЭЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ**

1 дүгээр зүйл.Санхүүгийн зохицуулах хорооны эрх зүйн байдлын тухай хуульд доор дурдсан агуулгатай дараах хэсэг, заалт нэмсүгэй:

1/6 дугаар зүйлийн 6.1.9-6.1.11 дэх заалт:

“6.1.9.тусгай зөвшөөрөл эзэмшигчийг Мөнгө угаах болон терроризмыг санхүүжүүлэхтэй тэмцэх тухай хуулийг хэрэгжүүлж байгаа эсэхэд хяналт тавих;

6.1.10.тусгай зөвшөөрөл эзэмшигчийг Үй олноор хөнөөх зэвсэг дэлгэрүүлэх болон терроризмтой тэмцэх тухай хуулийг хэрэгжүүлж байгаа эсэхэд хяналт тавих;

6.1.11.Мөнгө угаах болон терроризмыг санхүүжүүлэхтэй тэмцэх тухай хуулийн 4.1.2, 4.1.3, 4.1.4, 4.1.5, 4.1.6, 4.1.7, 4.1.8-д заасан этгээдийн нөлөө бүхий хувьцаа эзэмшигч, хувь нийлүүлсэн хөрөнгийн гарал үүсэл, гүйцэтгэх удирдлага, ажилтан, агентад тавигдах шаардлагыг тогтоосон журмыг батлах.”

2/6 дугаар зүйлийн 6.3 дахь хэсэг:

“6.3.Хороо энэ хуулийн 3.1.9, 3.1.10-т заасан үйл ажиллагааг зохицуулах, хяналт тавих чиглэлээр дараах журам, зааврыг батална:

6.3.1.тусгай зөвшөөрөл, зөвшөөрөл, эрх олгоход тавигдах нөхцөл, шаардлагыг тодорхойлсон журам;

6.3.2.салбар, төлөөлөгч, төлөөлөгчийн газрыг бүртгүүлэх тухай журам;

6.3.3.хувь нийлүүлсэн хөрөнгийн хэмжээ тогтоох журам;

6.3.4.зайны болон газар дээрх хяналт шалгалт хийх журам;

6.3.5.зохицуулалтын үйлчилгээний хөлсний хэмжээ тогтоох журам;

6.3.6.нягтлан бодох бүртгэл, дансны бүртгэлийн маягтыг хөтлөх журам, заавар;

6.3.7.мэргэжлийн холбоодод тавигдах шаардлагыг тодорхойлсон журам;

6.3.8.хууль зүйн зөвлөгөө үзүүлэх, аудитын үйлчилгээ үзүүлэхэд Хороонд бүртгүүлэх тухай журам.”

2 дугаар зүйл.Энэ хуулийг Мөнгө угаах болон терроризмыг санхүүжүүлэхтэй тэмцэх тухай хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах тухай хууль хүчин төгөлдөр болсон өдрөөс эхлэн дагаж мөрдөнө.

**МОНГОЛ УЛСЫН
ИХ ХУРЛЫН ДЭД ДАРГА**

Л.ЭНХ-АМГАЛАН

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

2020 оны 01 дүгээр
сарын 17-ны өдөр

Улаанбаатар
хот

АЖ АХУЙН ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ТУСГАЙ ЗӨВШӨӨРЛИЙН ТУХАЙ ХУУЛЬД НЭМЭЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ

1 дүгээр зүйл. Аж ахуйн үйл ажиллагааны тусгай зөвшөөрлийн тухай хуулийн 15 дугаар зүйлд доор дурдсан агуулгатай 15.21 дэх хэсэг нэмсүгэй:

“15.21.Санхүүгийн бус бизнес, мэргэжлийн үйл ажиллагааны чиглэлээр:

15.21.1.үнэт металл, үнэт чулууны, эсхүл тэдгээрээр хийсэн эдлэлийн арилжаа эрхлэгчийн үйл ажиллагаа;

15.21.2.үл хөдлөх эд хөрөнгө зуучлалын байгууллагын үйл ажиллагаа.”

2 дугаар зүйл. Энэ хуулийг Мөнгө угаах болон терроризмыг санхүүжүүлэхтэй тэмцэх тухай хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах тухай хууль хүчин төгөлдөр болсон өдрөөс эхлэн дагаж мөрдөнө.

**МОНГОЛ УЛСЫН
ИХ ХУРЛЫН ДЭД ДАРГА**

Л.ЭНХ-АМГАЛАН

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

2020 оны 01 дүгээр
сарын 17-ны өдөр

Улаанбаатар
хот

ЗӨРЧИЛ ШАЛГАН ШИЙДВЭРЛЭХ ТУХАЙ ХУУЛЬД НЭМЭЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ

1 дүгээр зүйл. Зөрчил шалган шийдвэрлэх тухай хуулийн 1.8 дугаар зүйлийн 6 дахь хэсэгт доор дурдсан агуулгатай 6.31 дэх заалт нэмсүгэй:

“6.31.санхүүгийн мэдээллийн улсын байцаагч Зөрчлийн тухай хуулийн 5.10 дугаар зүйлийн 2, 4, 5 дахь хэсэг, 11.29, 15.2 дугаар зүйлд заасан зөрчил.”

2 дугаар зүйл. Энэ хуулийг Мөнгө угаах болон терроризмыг санхүүжүүлэхтэй тэмцэх тухай хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах тухай хууль хүчин төгөлдөр болсон өдрөөс эхлэн дагаж мөрдөнө.

**МОНГОЛ УЛСЫН
ИХ ХУРЛЫН ДЭД ДАРГА**

Л.ЭНХ-АМГАЛАН

МОНГОЛ УЛСЫН ИХ ХУРЛЫН ТОГТООЛ

2019 оны 12 дугаар
сарын 12-ны өдөр

Дугаар 102

Улаанбаатар
хот

Хууль хэрэгжүүлэх зарим арга хэмжээний тухай

Монгол Улсын Их Хурлын чуулганы хуралдааны дэгийн тухай хуулийн 24 дүгээр зүйлийн 24.6 дахь хэсгийг үндэслэн Монгол Улсын Их Хурлаас ТОГТООХ нь:

1.Өргөн нэвтрүүлгийн тухай хуулийг баталсантай холбогдуулан Эрүүгийн болон Зөрчлийн тухай хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах тухай хуулийн төслийг боловсруулан 2020 оны 04 дүгээр сарын 01-ний дотор Монгол Улсын Их Хуралд өргөн мэдүүлж, хэлэлцүүлэхийг Монгол Улсын Засгийн газар /У.Хүрэлсүх/-т даалгасгай.

2.Тогтоолын хэрэгжилтэд хяналт тавьж ажиллахыг Улсын Их Хурлын Хууль зүйн байнгын хороо /Х.Нямбаатар/-нд үүрэг болгосугай.

3.Энэ тогтоолыг 2019 оны 12 дугаар сарын 12-ны өдрөөс эхлэн дагаж мөрдсүгэй.

**МОНГОЛ УЛСЫН
ИХ ХУРЛЫН ДАРГА**

Г.ЗАНДАНШАТАР

МОНГОЛ УЛСЫН ИХ ХУРЛЫН ТОГТООЛ

2020 оны 01 дүгээр
сарын 17-ны өдөр

Дугаар 06

Улаанбаатар
хот

Тогтоолын хавсралтад нэмэлт, өөрчлөлт оруулах тухай

Монгол Улсын Засгийн газрын тухай хуулийн 12 дугаар зүйлийн 1 дэх хэсгийг үндэслэн Монгол Улсын Их Хурлаас ТОГТООХ нь:

1.“Төрийн захиргааны байгууллагын тогтолцоо, бүтцийн ерөнхий бүдүүвчийг шинэчлэн батлах тухай” Монгол Улсын Их Хурлын 2016 оны 07 дугаар сарын 21-ний өдрийн 12 дугаар тогтоолын хавсралтаар баталсан “Төрийн захиргааны байгууллагын тогтолцоо, бүтцийн ерөнхий бүдүүвч”-ийн Байгаль орчин, аялал жуулчлалын сайдын эрхлэх асуудлын хүрээний “Засгийн газрын хэрэгжүүлэгч агентлаг” гэсэн хэсэгт “4.Усны газар” гэж нэмсүгэй.

2.“Төрийн захиргааны байгууллагын тогтолцоо, бүтцийн ерөнхий бүдүүвчийг шинэчлэн батлах тухай” Монгол Улсын Их Хурлын 2016 оны 07

дугаар сарын 21-ний өдрийн 12 дугаар тогтоолын хавсралтаар баталсан “Төрийн захиргааны байгууллагын тогтолцоо, бүтцийн ерөнхий бүдүүвч”-ийн “Засгийн газрын хэрэгжүүлэгч агентлаг” гэсэн хэсгийн “4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22” гэсэн дугаарыг “5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23” гэж тус тус өөрчилсүгэй.

**МОНГОЛ УЛСЫН
ИХ ХУРЛЫН ДЭД ДАРГА**

Л.ЭНХ-АМГАЛАН

МОНГОЛ УЛСЫН ИХ ХУРЛЫН ТОГТООЛ

2020 оны 01 дүгээр
сарын 17-ны өдөр

Дугаар 07

Улаанбаатар
хот

Хуулийн төсөл буцаах тухай

Монгол Улсын Их Хурлын чуулганы хуралдааны дэгийн тухай хуулийн 24 дүгээр зүйлийн 24.5 дахь хэсгийг үндэслэн Монгол Улсын Их Хурлаас ТОГТООХ нь:

1.Монгол Улсын Засгийн газраас 2019 оны 12 дугаар сарын 27-ны өдөр Улсын Их Хуралд өргөн мэдүүлсэн Эрүүгийн хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах тухай, Эрүүгийн хэрэг хянан шийдвэрлэх тухай хуульд нэмэлт оруулах тухай хуулийн төслийг батлах саналыг хуралдаанд оролцсон гишүүдийн олонх дэмжээгүй тул хууль санаачлагчид нь буцаасугай.

**МОНГОЛ УЛСЫН
ИХ ХУРЛЫН ДЭД ДАРГА**

Л.ЭНХ-АМГАЛАН

МОНГОЛ УЛСЫН ИХ ХУРЛЫН ТОГТООЛ

2020 оны 01 дүгээр
сарын 30-ны өдөр

Дугаар 09

Улаанбаатар
хот

Тооллогын комисс байгуулах тухай

Монгол Улсын Их Хурлын тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.13 дахь хэсэг, Монгол Улсын Их Хурлын чуулганы хуралдааны дэгийн тухай хуулийн 9¹ дүгээр зүйлийн 9¹.3 дахь хэсгийг үндэслэн Улсын Их Хурлаас ТОГТООХ нь:

1.Н.Номтойбаярын Улсын Их Хурлын гишүүний бүрэн эрхийг түдгэлзүүлэх эсэх асуудлаар нууц санал хураалтыг зохион байгуулж, дүнг танилцуулах үүрэг бүхий тооллогын комиссыг Улсын Их Хурлын гишүүн Ж.Бат-Эрдэнэ, Х.Нямбаатар, Ц.Цогзолмаа нарын бүрэлдэхүүнтэйгээр байгуулсугай.

2.Нууц санал хураалт явуулах журмыг тогтоож, санал хураалтыг зохион байгуулж, дүнг нэгдсэн хуралдаанд танилцуулахыг тооллогын комисст даалгасугай.

МОНГОЛ УЛСЫН

ИХ ХУРЛЫН ДЭД ДАРГА

Л.ЭНХ-АМГАЛАН

МОНГОЛ УЛСЫН ИХ ХУРЛЫН ТОГТООЛ

2020 оны 01 дүгээр
сарын 30-ны өдөр

Дугаар 11

Улаанбаатар
хот

Хуулийн төсөл буцаах тухай

Монгол Улсын Их Хурлын тухай хуулийн 43 дугаар зүйлийн 43.1 дэх хэсгийг үндэслэн Монгол Улсын Их Хурлаас ТОГТООХ нь:

1.Монгол Улсын Засгийн газраас 2018 оны 12 дугаар сарын 04-ний өдөр Улсын Их Хуралд Тэсэрч дэлбэрэх бодис, тэсэлгээний хэрэгслийн эргэлтэд хяналт тавих тухай хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах тухай хуулийн төслийн хамт өргөн мэдүүлсэн Зөрчлийн тухай хуульд нэмэлт оруулах тухай, Зөрчил шалган шийдвэрлэх тухай хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах тухай хуулийн төслүүдийг нэгдсэн хуралдаанд оролцсон гишүүдийн олонх тухайн асуудлаар хууль гаргах шаардлагагүй гэж үзсэн тул хууль санаачлагчид нь буцаасугай.

**МОНГОЛ УЛСЫН
ИХ ХУРЛЫН ДАРГА**

Г.ЗАНДАНШАТАР

МОНГОЛ УЛСЫН ИХ ХУРЛЫН ТОГТООЛ

2020 оны 01 дүгээр
сарын 30-ны өдөр

Дугаар 13

Улаанбаатар
хот

**Монгол Улсын Их Хурлын 2020 оны
ээлжит сонгууль товлон зарлах,
санал авах өдрийг тогтоох тухай**

Монгол Улсын Үндсэн хуулийн Хорин тавдугаар зүйлийн 1 дэх хэсгийн 3 дахь заалт, Монгол Улсын Их Хурлын сонгуулийн тухай хуулийн 9 дүгээр зүйлийн 9.1, 9.2 дахь хэсэг, Монгол Улсын Их Хурлын тухай хуулийн 43 дугаар зүйлийн 43.1 дэх хэсгийг үндэслэн Монгол Улсын Их Хурлаас ТОГТООХ нь:

1.Монгол Улсын Их Хурлын ээлжит сонгуулийг 2020 оны 02 дугаар сарын 01-ний өдрөөс өмнө эхлэхээр товлон зарласугай.

2.Монгол Улсын Их Хурлын ээлжит сонгуулийн санал авах өдрийг 2020 оны 06 дугаар сарын 24-ний өдөр байхаар тогтоосугай.

3.Энэ тогтоолыг 2020 оны 01 дүгээр сарын 30-ны өдрөөс эхлэн дагаж мөрдсүгэй.

**МОНГОЛ УЛСЫН
ИХ ХУРЛЫН ДАРГА**

Г.ЗАНДАНШАТАР

МОНГОЛ УЛСЫН ИХ ХУРЛЫН ТОГТООЛ

2020 оны 01 дүгээр
сарын 30-ны өдөр

Дугаар 14

Улаанбаатар
хот

**Монгол Улсын Их Хурлын 2020 оны
ээлжит сонгуульд техник хэрэгсэл
хэрэглэх тухай**

Сонгуулийн автоматжуулсан системийн тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.1.1 дэх заалт, Монгол Улсын Их Хурлын тухай хуулийн 43 дугаар зүйлийн 43.1 дэх хэсгийг үндэслэн Монгол Улсын Их Хурлаас ТОГТООХ нь:

1.Монгол Улсын Их Хурлын ээлжит сонгуулийн сонгогчдын бүртгэлийн үйл ажиллагаанд бүртгэлийн техник хэрэгслийг, санал авах, тоолох, дүн гаргах үйл ажиллагаанд “New Image Cast” санал тоолох төхөөрөмжийг хэрэглэхийг зөвшөөрсүгэй.

2.Энэ тогтоолыг 2020 оны 01 дүгээр сарын 30-ны өдрөөс эхлэн дагаж мөрдсүгэй.

**МОНГОЛ УЛСЫН
ИХ ХУРЛЫН ДАРГА**

Г.ЗАНДАНШАТАР

МОНГОЛ УЛСЫН ИХ ХУРЛЫН ТОГТООЛ

2020 оны 01 дүгээр
сарын 30-ны өдөр

Дугаар 15

Улаанбаатар
хот

**Монгол Улсын Их Хурлын 2020 оны
ээлжит сонгуулийн тойрог байгуулах,
тойргийн мандатын тоо, дугаар, нутаг
дэвсгэр, төвийг тогтоох тухай**

Монгол Улсын Их Хурлын сонгуулийн тухай хуулийн 4 дүгээр зүйлийн 4.3 дахь хэсэг, 12 дугаар зүйлийн 12.1, 12.2, 12.3, 12.4 дэх хэсэг, Монгол Улсын Их Хурлын тухай хуулийн 43 дугаар зүйлийн 43.1 дэх хэсгийг үндэслэн Монгол Улсын Их Хурлаас ТОГТООХ нь:

1.Монгол Улсын аймгийг 20, нийслэлийг 9 тойрог болгож, Монгол Улсын Их Хурлын сонгуулийн нийт 29 тойрог байгуулсугай.

2.Дундговь, Говьсүмбэр аймгийг нэгтгэн сонгуулийн 6 дугаар тойрог, Багахангай, Багануур, Налайх дүүргийг нэгтгэн сонгуулийн 21 дүгээр

тойрог, Баянзүрх дүүргийн 4, 5, 6, 8, 13, 14, 15, 16, 18, 25, 26 дугаар хороог нэгтгэн сонгуулийн 22 дугаар тойрог, мөн дүүргийн 1, 2, 3, 7, 9, 10, 11, 12, 17, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 27, 28 дугаар хороог нэгтгэн сонгуулийн 23 дугаар тойрог, Сонгинохайрхан дүүргийн 1, 2, 3, 4, 5, 6, 20, 22, 24, 26, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 41 дүгээр хороог нэгтгэн сонгуулийн 27 дугаар тойрог, мөн дүүргийн 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 21, 23, 25, 27, 28, 29, 30, 31, 38, 39, 40, 42, 43 дугаар хороог нэгтгэн сонгуулийн 28 дугаар тойрог болгон тус тус байгуулсугай.

3.Монгол Улсын Их Хурлын сонгуулийн тойргийн дугаар, нутаг дэвсгэр, төв, тойрогт ногдох мандатын тоог хавсралтаар баталсугай.

4.Энэ тогтоолыг 2020 оны 01 дүгээр сарын 30-ны өдрөөс эхлэн дагаж мөрдсүгэй.

**МОНГОЛ УЛСЫН
ИХ ХУРЛЫН ДАРГА**

Г.ЗАНДАНШАТАР

Монгол Улсын Их Хурлын 2020 оны
15 дугаар тогтоолын хавсралт

МОНГОЛ УЛСЫН ИХ ХУРЛЫН СОНГУУЛИЙН ТОЙРОГ

Тойргийн дугаар	Тойргийн нутаг дэвсгэр	Тойргийн төв	Тойрогт ногдох мандатын тоо
1	Архангай аймаг	Эрдэнэбулган сум, Аймгийн Засаг даргын Тамгын газар	3
2	Баян-Өлгий аймаг	Өлгий сум, Аймгийн Засаг даргын Тамгын газар	3
3	Баянхонгор аймаг	Баянхонгор сум, Аймгийн Засаг даргын Тамгын газар	3
4	Булган аймаг	Булган сум, Аймгийн Засаг даргын Тамгын газар	2
5	Говь-Алтай аймаг	Есөнбулаг сум, Аймгийн Засаг даргын Тамгын газар	2
6	Дундговь аймаг Говьсүмбэр аймаг	Сайнцагаан сум, Аймгийн Засаг даргын Тамгын газар	2
7	Дорнод аймаг	Хэрлэн сум, Аймгийн Засаг даргын Тамгын газар	2
8	Дорноговь аймаг	Сайншанд сум, Аймгийн Засаг даргын Тамгын газар	2
9	Завхан аймаг	Улиастай сум, Аймгийн Засаг даргын Тамгын газар	2
10	Өвөрхангай аймаг	Арвайхээр сум, Аймгийн Засаг даргын Тамгын газар	3

11	Өмнеговь аймаг	Даланзадгад сум, Аймгийн Засаг даргын Тамгын газар	2
12	Сүхбаатар аймаг	Баруун-Урт сум, Аймгийн Засаг даргын Тамгын газар	2
13	Сэлэнгэ аймаг	Сүхбаатар сум, Аймгийн Засаг даргын Тамгын газар	3
14	Төв аймаг	Зуунмод сум, Аймгийн Засаг даргын Тамгын газар	3
15	Увс аймаг	Улаангом сум, Аймгийн Засаг даргын Тамгын газар	3
16	Ховд аймаг	Жаргалант сум, Аймгийн Засаг даргын Тамгын газар	3
17	Хөвсгөл аймаг	Мөрөн сум, Аймгийн Засаг даргын Тамгын газар	3
18	Хэнтий аймаг	Хэрлэн сум, Аймгийн Засаг даргын Тамгын газар	3
19	Дархан-Уул аймаг	Дархан сум, Аймгийн Засаг даргын Тамгын газар	3
20	Орхон аймаг	Баян-Өндөр сум, Аймгийн Засаг даргын Тамгын газар	3
21	Багахангай дүүрэг Багануур дүүрэг Налайх дүүрэг	Налайх дүүргийн Засаг даргын Тамгын газар	2
22	Баянзүрх дүүрэг	Баянзүрх дүүргийн Засаг даргын Тамгын газар	2
23	Баянзүрх дүүрэг	Баянзүрх дүүргийн Засаг даргын Тамгын газар	3
24	Сүхбаатар дүүрэг	Сүхбаатар дүүргийн Засаг даргын Тамгын газар	3
25	Чингэлтэй дүүрэг	Чингэлтэй дүүргийн Засаг даргын Тамгын газар	3
26	Баянгол дүүрэг	Баянгол дүүргийн Засаг даргын Тамгын газар	3
27	Сонгинохайрхан дүүрэг	Сонгинохайрхан дүүргийн Засаг даргын Тамгын газар	2
28	Сонгинохайрхан дүүрэг	Сонгинохайрхан дүүргийн Засаг даргын Тамгын газар	3
29	Хан-Уул дүүрэг	Хан-Уул дүүргийн Засаг даргын Тамгын газар	3
ДҮН			76

МОНГОЛ УЛСЫН ИХ ХУРЛЫН ТОГТООЛ

2020 оны 01 дүгээр
сарын 30-ны өдөр

Дугаар 16

Улаанбаатар
хот

Улсын Их Хурлын гишүүний бүрэн эрхийг нь түдгэлзүүлэх эсэх асуудлыг хэлэлцсэн тухай

Монгол Улсын Их Хурлын тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.13 дахь хэсгийг үндэслэн Монгол Улсын Их Хурлаас ТОГТООХ нь:

1.Нямтайширын Номтойбаярын Улсын Их Хурлын гишүүний бүрэн эрхийг түдгэлзүүлсүгэй.

2.Энэ тогтоолыг 2020 оны 01 дүгээр сарын 30-ны өдрөөс эхлэн дагаж мөрдсүгэй.

**МОНГОЛ УЛСЫН
ИХ ХУРЛЫН ДАРГА**

Г.ЗАНДАНШАТАР

МОНГОЛ УЛСЫН ЕРӨНХИЙЛӨГЧИЙН ЗАРЛИГ

2019 оны 12 дугаар
сарын 25-ны өдөр

Дугаар 228

Улаанбаатар
хот

Шүүгчийн албан тушаалд шилжүүлэн томилох тухай

Монгол Улсын Ерөнхийлөгчийн тухай хуулийн 9 дүгээр зүйлийн 1, Шүүгчийн эрх зүйн байдлын тухай хуулийн 15 дугаар зүйлийн 15.5 дахь хэсэг, 18 дугаар зүйлийн 18.3.3 дахь заалтыг тус тус үндэслэн ЗАРЛИГ БОЛГОХ нь:

1. Архангай аймаг дахь Захиргааны хэргийн анхан шатны шүүхийн шүүгч Сарантуяагийн Ганбат, Хэнтий аймаг дахь Захиргааны хэргийн анхан шатны шүүхийн шүүгч Бямбаагийн Мөнх-Эрдэнэ нарыг Нийслэл дэх Захиргааны хэргийн анхан шатны шүүхийн шүүгчийн, Увс аймаг дахь сум дундын эрүүгийн хэргийн анхан шатны шүүхийн шүүгч Сугарын Болортуяаг Баянгол дүүргийн Эрүүгийн хэргийн анхан шатны шүүхийн шүүгчийн, Баян-Өлгий аймаг дахь сум дундын эрүүгийн хэргийн анхан шатны шүүхийн шүүгч Пүрэвцэрэнгийн Доржбалыг Завхан аймаг дахь сум дундын эрүүгийн хэргийн анхан шатны шүүхийн шүүгчийн, Ховд аймаг дахь сум дундын иргэний хэргийн анхан шатны шүүхийн шүүгч Бадарчийн Маринаг Хэнтий аймаг дахь сум дундын иргэний хэргийн анхан шатны шүүхийн шүүгчийн албан тушаалд тус тус шилжүүлэн томилсугай.

2. Адил шатны шүүхийн шүүгчийн албан тушаалд шилжүүлэн томилох болсонтой холбогдуулан шүүгч Сарантуяагийн Ганбатыг Архангай аймаг дахь Захиргааны хэргийн анхан шатны шүүхийн шүүгчийн, шүүгч Бямбаагийн Мөнх-Эрдэнийг Хэнтий аймаг дахь Захиргааны хэргийн анхан шатны шүүхийн шүүгчийн, шүүгч Сугарын Болортуяаг Увс аймаг дахь сум дундын эрүүгийн хэргийн анхан шатны шүүхийн шүүгчийн, шүүгч Пүрэвцэрэнгийн Доржбалыг Баян-Өлгий аймаг дахь сум дундын эрүүгийн хэргийн анхан шатны шүүхийн шүүгчийн, шүүгч Бадарчийн Маринаг Ховд аймаг дахь сум дундын иргэний хэргийн анхан шатны шүүхийн шүүгчийн албан тушаалаас тус тус чөлөөлсүгэй.

**МОНГОЛ УЛСЫН
ЕРӨНХИЙЛӨГЧ**

**ХАЛТМААГИЙН
БАТТУЛГА**

МОНГОЛ УЛСЫН ЕРӨНХИЙЛӨГЧИЙН ЗАРЛИГ

2019 оны 12 дугаар
сарын 25-ны өдөр

Дугаар 229

Улаанбаатар
хот

**Шүүгчийн албан тушаалаас
чөлөөлөх тухай**

Монгол Улсын Ерөнхийлөгчийн тухай хуулийн 9 дүгээр зүйлийн 1, Шүүгчийн эрх зүйн байдлын тухай хуулийн 18 дугаар зүйлийн 18.1, 18.2 дахь хэсгийг тус тус үндэслэн ЗАРЛИГ БОЛГОХ нь:

Өндөр насны тэтгэвэр авах насанд хүрсэн шүүгч Бавалын Баатарыг Сүхбаатар дүүргийн Иргэний хэргийн анхан шатны шүүхийн шүүгч, Ерөнхий шүүгчийн албан тушаалаас чөлөөлсүгэй.

**МОНГОЛ УЛСЫН
ЕРӨНХИЙЛӨГЧ**

**ХАЛТМААГИЙН
БАТТУЛГА**

МОНГОЛ УЛСЫН ЕРӨНХИЙЛӨГЧИЙН ЗАРЛИГ

2019 оны 12 дугаар
сарын 26-ны өдөр

Дугаар 231

Улаанбаатар
хот

**Зарим хүмүүсийг анхан шатны
шүүхийн шүүгчийн албан тушаалд
томилох тухай**

Монгол Улсын Ерөнхийлөгчийн тухай хуулийн 9 дүгээр зүйлийн 1, Шүүгчийн эрх зүйн байдлын тухай хуулийн 15 дугаар зүйлийн 15.1, 15.5 дахь хэсгийг тус тус үндэслэн ЗАРЛИГ БОЛГОХ нь:

Дашдэлэгийн Элбэгзаяаг Архангай аймаг дахь сум дундын иргэний хэргийн анхан шатны шүүхийн шүүгчийн, Энхтөрийн Оюун-

Эрдэнийг Завхан аймаг дахь сум дундын иргэний хэргийн анхан шатны шүүхийн шүүгчийн, Заяндүүгийн Ганчимэгийг Дундговь аймаг дахь сум дундын иргэний хэргийн анхан шатны шүүхийн шүүгчийн, Дашнамжилын Дарьсүрэнг Сүхбаатар дүүргийн Эрүүгийн хэргийн анхан шатны шүүхийн шүүгчийн, Пүрэвийн Пагмыг Өмнөговь аймаг дахь сум дундын эрүүгийн хэргийн анхан шатны шүүхийн шүүгчийн, Цэвээний Эрдэнэчимэгийг Баянгол дүүргийн Эрүүгийн хэргийн анхан шатны шүүхийн шүүгчийн албан тушаалд тус тус томилсугай.

**МОНГОЛ УЛСЫН
ЕРӨНХИЙЛӨГЧ**

**ХАЛТМААГИЙН
БАТТУЛГА**

МОНГОЛ УЛСЫН ЕРӨНХИЙЛӨГЧИЙН ЗАРЛИГ

2019 оны 12 дугаар
сарын 30-ны өдөр

Дугаар 238

Улаанбаатар
хот

Улсын дээд шүүхийн шүүгчийн албан тушаалд томилох тухай

Монгол Улсын Үндсэн хуулийн Тавин нэгдүгээр зүйлийн 2, Монгол Улсын Ерөнхийлөгчийн тухай хуулийн 9 дүгээр зүйлийн 1, 12 дугаар зүйлийн 16, Шүүгчийн эрх зүйн байдлын тухай хуулийн 15 дугаар зүйлийн 15.1 дэх хэсгийг тус тус үндэслэн ЗАРЛИГ БОЛГОХ нь:

Болдын Амарбаясгаланг Улсын дээд шүүхийн шүүгчийн албан тушаалд томилсугай.

**МОНГОЛ УЛСЫН
ЕРӨНХИЙЛӨГЧ**

**ХАЛТМААГИЙН
БАТТУЛГА**

МОНГОЛ УЛСЫН ОЛОН УЛСЫН ГЭРЭЭ

ТАТВАРЫН АСУУДЛААР ЗАХИРГААНЫ ТУСЛАЛЦАА ХАРИЛЦАН ҮЗҮҮЛЭХ ТУХАЙ КОНВЕНЦ

(2011 оны 6 дугаар сарын 1-ний өдрөөс хүчин төгөлдөр болсон
Протоколоор нэмэлт, өөрчлөлт оруулсан эх)

Удиртгал

Европын зөвлөл ба Эдийн засгийн хамтын ажиллагаа, хөгжлийн байгууллагын гишүүн орнууд болон энэ конвенцод нэгдэн орсон улс орнууд

иргэн, аж ахуй нэгж, хөрөнгө, бараа, ажил, үйлчилгээний шилжилт хөдөлгөөн улс хооронд улам бүр өргөжин хөгжиж байгаа явдал нь өндөр

өгөөжтэй байгаа хэдий ч үүнийг даган татвар төлөхөөс зугтах, татвараас зайлсхийх боломж нэмэгдэж байгаа тул татварын албад хоорондын хамтын ажиллагааг өргөжүүлэх шаардлагыг харгалзан

сүүлийн жилүүдэд олон улсын түвшинд гарч буй татвар төлөхөөс зугтах, татвараас зайлсхийх явдалтай тэмцэх хоёр ба олон талт хүчин чармайлтыг сайшааж

татварын аливаа асуудлаар татварын алба хооронд үзүүлэх захиргааны туслалцааг хөхиүлэн дэмжих, тэрчлэн татвар төлөгчдийн эрхийг зохих ёсоор хамгаалахын тулд улс хоорондын уялдаатай хамтын хүчин чармайлт хэрэгтэй байгааг харгалзан үзэж

телбөл зохих татварыг зохих ёсоор тодорхойлох ажиллагааг хөнгөвчлөх болон татвар төлөгч эрхээ эдлэхэд дэмжлэг үзүүлэхэд улс орнуудын хамтын ажиллагаа чухал үүрэг гүйцэтгэхийг хүлээн зөвшөөрч

аливаа этгээд зохих ёсны хуулийн хянан шийдвэрлэх ажиллагааны хүрээнд олгогдсон эрхээ эдэлж, үүргээ хэрэгжүүлэх суурь зарчмыг улс орнуудын татварын харилцаанд мөрдүүлэхийг хүлээн зөвшөөрч, тухайн улс орнууд ялгаварлан гадуурхахгүй байх, давхар татвар ногдуулахгүй байх зэрэг татвар төлөгчийн хууль ёсны ашиг сонирхлыг хамгаалахыг эрмэлзэж

улс орнууд мэдээлэл дамжуулахдаа нууцлалыг хамгаалахыг чухалчлан, хувийн мэдээллийг дамжуулах суваг ба нууцлалыг хамгаалах олон улсын арга хэрэгслийг харгалзан үзэх шаардлагатай гэсэн итгэл үнэмшилтэй байж

улс орнуудын хамтын ажиллагааны шинэ орчин үүсэж, олон талт шинэлэг арга хэрэгслүүдийг ашиглан олон улсад энэхүү шинэ орчны үр ашгийг аль болох хүртээхийг эрмэлзэхийн зэрэгцээ татварын салбарт олон улсын хамгийн өндөр стандартыг хамтын ажиллагаандаа хэрэгжүүлэх хэрэгтэйг харгалзан үзэж

татварын асуудлаар захиргааны туслалцаа харилцан үзүүлэх тухай конвенцод нэгдэн орохыг эрмэлзэн дараах зүйлийг тохиролцов.

НЭГДҮГЭЭР БҮЛЭГ КОНВЕНЦЫН ҮЙЛЧЛЭХ ХҮРЭЭ

1 дүгээр зүйл Конвенцын зорилго ба хамаарагдах этгээд

1. Талууд Дөрөвдүгээр бүлэгт заасны дагуу татварын асуудлаар захиргааны туслалцаа харилцан үзүүлнэ. Шаардлагатай тохиолдолд

энэхүү туслалцаа нь шүүхийн байгууллагын авах арга хэмжээг хамарч болно.

2. Захиргааны туслалцаа нь доор дурдсан үйл ажиллагааг хамаарна:

а. Мэдээлэл харилцан солилцох, үүнд татварын хяналт шалгалтыг нэгэн зэрэг гүйцэтгэх болон гадаад улс дахь татварын хяналт шалгалтад оролцох;

б. Татварын өр барагдуулахад туслалцаа үзүүлэх, үүнд битүүмжлэх, хадгалах, хамгаалах арга хэмжээ хамаарна;

в. Баримт бичгийн үйлчилгээ

3. Аливаа этгээдийг өөрийн, эсхүл өөр бусад улс орны харьяат, оршин суугч эсэхийг үл харгалзан аль нэг Тал захиргааны туслалцаа үзүүлнэ.

2 дугаар зүйл **Хамаарах татварууд**

1. Энэ Конвенцын үйлчлэлд

а. Аль нэг Талын нэрийн өмнөөс ногдуулах доор дурдсан татварууд хамаарна:

i. орлого, эсхүл ашигт ногдох татвар,

ii. орлого, эсхүл ашгийн татвараас бусад хөрөнгө борлуулсан, шилжүүлсний орлогод ногдох татвар,

iii. эд баялгийн татвар;

б. доор дурдсан татварууд хамаарна:

i. аль нэг Талын засаг захиргааны онцгой бүс, орон нутгийн засаг захиргааны нэгжээс орлого, ашиг, хөрөнгө борлуулсан, шилжүүлсний орлого болон хөрөнгөнд ногдуулах татвар;

ii. төв засгийн газрын байгууллага, эсхүл нийтийн эрх зүйн хүрээнд төрөөс байгуулагдсан нийгмийн даатгалын байгууллагад төлөх албан журмын нийгмийн даатгалын шимтгэл;

iii. аль нэг Талын ногдуулах гаалийн татвараас бусад доор дурдсан татварууд:

А. эдлэн газар, өв залгамжлал, бэлэглэлийн татвар;

Б. үл хөдлөх эд хөрөнгийн татвар;

В. нэмэгдсэн өртгийн албан татвар, худалдааны татвар зэрэг хэрэглээний татварууд;

Г. онцгой албан татвар зэрэг тусгай бараа, ажил үйлчилгээнд ногдуулах татварууд;

Д. автотээвэр болон өөрөө явагч хэрэгсэл ашигласан, эзэмшсэний татвар;

Е. автотээвэр болон өөрөө явагч хэрэгслээс бусад хөдлөх эд хөрөнгийг ашигласан, эзэмшсэний татвар;

Ё. бусад татвар;

iv. аль нэг Талын засаг захиргааны онцгой бүс, орон нутгийн засаг захиргааны нэгжээс ногдуулсан энэ зүйлийн iii дэд заалтад хамаарах татварууд.

2. Хүчин төгөлдөр мөрдөгдөж буй татвараас конвенцын үйлчлэлд хамаарах татварын жагсаалтыг энэ зүйлийн 1 дэх хэсэгт заасан ангиллын дагуу “Хавсралт А”-д тусгана.

3. Энэ зүйлийн 2 дугаар хэсгийн дагуу “Хавсралт А”-д заасан жагсаалтад аливаа өөрчлөлт орсон тохиолдолд Европын зөвлөлийн Ерөнхий нарийн бичгийн дарга, эсхүл Эдийн засгийн хамтын ажиллагаа, хөгжлийн байгууллагын Ерөнхий нарийн бичгийн даргад (цаашид “эх хадгалагч нар” гэх) мэдэгдэнэ. Эх хадгалагч нар тухайн өөрчлөлтийн талаар хүлээн авсан тухайгаа баталгаажуулж мэдэгдсэн өдрөөс хойш гурван сарын хугацаа өнгөрсний дараагийн хуанлийн сарын эхний өдрөөс эхлэн тухайн өөрчлөлт хүчин төгөлдөр болно.

4. Хэлэлцэн тохиролцогч аль нэг улсад энэ конвенц хүчин төгөлдөр болсноос хойш тухайн улсын “Хавсралт А”-д дурдсан татваруудтай адил буюу ижил төстэй татвар шинээр, эсхүл шинэчлэн ногдуулсан тохиолдолд тухайн татвар хүчин төгөлдөр болсноос хойш энэ конвенц мөн адил үйлчилнэ. Энэ тохиолдолд тухайн Тал шинээр, эсхүл шинэчлэн ногдуулах татварын талаар эх хадгалагч нарын аль нэгд мэдэгдэнэ.

ХОЁРДУГААР БҮЛЭГ НЭР ТОМЬЁОНЫ ЕРӨНХИЙ ТОДОРХОЙЛОЛТ

3 дугаар зүйл Нэр томьёоны тодорхойлолт

1. Конвенцын агуулгад өөрөөр заагаагүй бол энэ конвенцод хэрэглэсэн дараах нэр томьёог доор дурдсан утгаар ойлгоно:

а. “хүсэлт гаргагч улс” болон “хүсэлт хүлээн авагч улс” гэж татварын асуудлаар захиргааны туслалцаа хүссэн аливаа Тал болон тухайн туслалцааг үзүүлэх хүсэлт авсан аливаа Талыг;

б. “татвар” гэж энэ конвенцын 2 дугаар зүйлд заасан аливаа татвар ба нийгмийн даатгалын шимтгэлийг;

в. “нэхэмжилсэн татварын өр” гэж нэхэмжилсэн боловч төлөгдөөгүй татвар, алданги, холбогдох захиргааны торгууль болон татварын өр хураах зардал зэргийг;

г. “эрх бүхий этгээд” гэж “Хавсралт Б”-д заасан этгээд ба эрх бүхий байгууллагыг;

д. “харьяат” гэж аль нэг Талын хувьд:
i. иргэний харьяалалтай бүх хувь хүн,
ii. бүх хуулийн этгээд, нөхөрлөл, холбоо болон хүчин төгөлдөр мөрдөгдөж буй хууль тогтоомжийн дагуу хуулийн этгээдийн эрх бүхий бусад этгээд;

Энэ зорилгоор мэдэгдэл гаргасан Тал бүрийн хувьд дээр дурдсан нэр томьёог “Хавсралт В”-д заасан утгаар ойлгоно.

2. Энэ конвенцод тодорхойлогдоогүй аливаа нэр томьёог конвенцод өөрөөр заагаагүй бол конвенцыг хэрэглэж буй тухайн Талын дотоодын хууль тогтоомжид зааснаар ойлгоно.

3. Талууд “Хавсралт Б” болон “Хавсралт В”-д орох аливаа өөрчлөлтийн талаар эх хадгалагч нарын аль нэгд мэдэгдэнэ. Өөрчлөлтийн талаарх мэдэгдлийг эх хадгалагч нар хүлээн авсан тухайгаа баталгаажуулж мэдэгдсэнээс хойш гурван сарын хугацаа өнгөрсний дараах хуанлийн сарын эхний өдрөөс тухайн өөрчлөлт хүчин төгөлдөр болно.

ГУРАВДУГААР БҮЛЭГ ТУСЛАЛЦААНЫ ХЭЛБЭРҮҮД

Нэгдүгээр хэсэг Мэдээлэл харилцан солилцох

4 дүгээр зүйл Ерөнхий зүйл

1. Энэ конвенцод хамаарах татварыг дотоодын хууль тогтоомжийн дагуу хэрэгжүүлэх, сахин мөрдүүлэхэд шаардагдах нь тодорхой энэ хэсэгт тусгайлан заасан аливаа мэдээллийг Талууд харилцан солилцоно.

2. [хүчингүй болсон]

3. Энэ конвенцын 5 ба 7 дугаар зүйлд заасантай нийцүүлэн дотоодын хууль тогтоомжийн дагуу өөрийн улсын оршин суугч, харьяатад хамаарах мэдээллийг дамжуулахаас өмнө тухайн этгээдэд мэдэгдэх эсэх тухай аливаа Тал эх хадгалагч нарын аль нэгт мэдэгдэл гаргаж болно.

5 дугаар зүйл Хүсэлтийн дагуу мэдээллийг солилцох

1. Хүсэлт гаргагч улсаас ирүүлсэн хүсэлтийн дагуу тодорхой этгээд, эсхүл ажил гүйлгээтэй холбоотой энэ конвенцын 4 дүгээр зүйлд заасан мэдээллийг хүсэлт хүлээн авагч улс өгнө.

2. Хэрэв хүсэлт хүлээн авагч улсын татварын мэдээллийн санд байгаа мэдээлэл нь тухайн хүсэлтийг хэрэгжүүлэхэд хангалтгүй

бол холбогдох мэдээллээр хангах зорилгоор хүсэлт хүлээн авагч улс шаардлагатай бүхий л арга хэмжээг авна.

6 дугаар зүйл **Автоматаар мэдээллийг солилцох**

Хоёр ба түүнээс дээш Талууд энэ конвенцын 4 дүгээр зүйлд заасан мэдээллийг харилцан тохиролцсон журмын дагуу тухайн тохиолдлын ангиллыг харгалзан автоматаар солилцож болно.

7 дугаар зүйл **Сайн дурын үндсэн дээр мэдээлэл солилцох**

1. Доор дурдсан нөхцөлд аль нэг Тал урьдчилан хүлээн авсан хүсэлтгүйгээр өөрт байгаа мэдээллийг өөр Талд илгээнэ:

а. эхэнд дурдсан Тал нь өөр Талыг татварын орлогоо алдаж байх үндэслэлтэй гэж үзвэл;

б. татвар төлөх үүрэгтэй этгээд эхэнд дурдсан Талд татварын хөнгөлөлт, чөлөөлөлт эдэлснээр өөр Талд тус этгээдийн төлбөл зохих татварыг нэмэгдүүлэх, эсхүл татвар төлөх үүрэг үүсэхээр байвал;

в. аль нэг Талд татвар төлөх үүрэг бүхий этгээдийн өөр нэг Талд татвар төлөх үүрэг бүхий этгээдтэй хийсэн нэг ба түүнээс дээш улс орон дамжиж буй бизнесийн хэлцлийн улмаас аль нэг Талд, эсхүл хоёр Талд төлбөл зохих татварын хэмжээ буурч байна гэж үзвэл;

г. группын оролцогч аж ахуйн нэгжүүдийн хооронд ашиг шилжүүлэх зохиомол ажил, гүйлгээний улмаас төлбөл зохих татварын хэмжээ буурах үндэслэлтэй гэж аль нэг Тал үзвэл;

д. эхэнд дурдсан Талд мэдээлэл өгснөөр өөр Тал татварын ногдол тодорхойлоход ач холбогдолтой мэдээлэл олж авна гэж үзвэл.

2. Бүх Талууд энэ зүйлийн 1 дэх хэсэгт заасан мэдээллийг өөр нэг Талд дамжуулахын тулд шаардлагатай арга хэмжээг авч, зохих ажиллагааг хэрэгжүүлнэ.

8 дугаар зүйл **Татварын хяналт шалгалтыг нэгэн зэрэг гүйцэтгэх**

1. Аль нэг Талын хүсэлтийн дагуу хоёр ба түүнээс дээш Талууд нэгэн зэрэг хяналт шалгалт хийх тохиолдлыг сонгох болон хяналт шалгалтыг нэгэн зэрэг гүйцэтгэх журмыг тодорхойлох зорилгоор хамтран зөвшилцөнө. Нэгэн зэрэг хийх тухайн татварын хяналт шалгалтад оролцох эсэхээ Талууд бие даан шийдвэрлэнэ.

2. Энэ конвенцын хүрээнд татварын хяналт шалгалтыг нэгэн зэрэг хийх гэдэгт хоёр ба түүнээс олон Талууд харилцан хамаарал, нэгдмэл

сонирхол бүхий хувь хүн, хуулийн этгээд хоорондын татварын асуудлаар өөрт байгаа мэдээллийг харилцан солилцон тус тусын нутаг дэвсгэртээ нэгэн зэрэг татварын хяналт шалгалт хийхийг ойлгоно.

9 дүгээр зүйл

Гадаад улс дахь татварын хяналт шалгалт

1. Хүсэлт гаргагч улсын эрх бүхий байгууллагын хүсэлтийн дагуу түүний төлөөлөгчдийг өөрийн нутаг дэвсгэрт хийгдэх татварын хяналт шалгалтын зохих хэсэгт нь байлцуулахыг хүсэлт хүлээн авагч улсын эрх бүхий байгууллага зөвшөөрч болно.

2. Дээрх хүсэлтийг зөвшөөрсөн тохиолдолд хүсэлт хүлээн авагч улсын эрх бүхий байгууллага аль болох хурдан хугацаанд хүсэлт гаргагч улсын эрх бүхий байгууллагад шалгалт хийх огноо, байршил, шалгалт хийх томилолт бүхий байгууллага, албан тушаалтан, шалгалт явуулах дотоод журам, нөхцлийн талаар мэдэгдэнэ. Татварын хяналт шалгалт явуулахтай холбоотой бүх шийдвэрийг хүсэлт хүлээн авагч улс гаргана.

3. Аль нэг Тал нь энэ зүйлийн 1 дэх хэсэгт заасан хүсэлтийг хүлээн зөвшөөрөхгүй тухай ерөнхий байр сууриа эх хадгалагч нарын аль нэгд мэдэгдэл гаргаж болно. Энэ мэдэгдлийг хэзээ ч гаргаж, мөн цуцалж болно.

10 дугаар зүйл

Зөрүүтэй мэдээлэл

Аливаа этгээдийн татварын холбогдолтой өөр нэг Талаас ирүүлсэн мэдээлэл тухайн Талын өөрт байгаа мэдээлэлтэй зөрүүтэй байвал энэ тухай мэдээлэл ирүүлсэн Талд мэдэгдэнэ.

Хоёрдугаар хэсэг

Татварын өр барагдуулахад үзүүлэх туслалцаа

11 дүгээр зүйл

Нэхэмжилсэн татварын өр барагдуулах

1. Хүсэлт гаргагч улсын нэхэмжилсэн татварын өрийг өөрийн дотоодын нэхэмжилсэн татварын өртэй адилтган үзэж Хүсэлт хүлээн авагч улс нь энэ конвенцын 14, 15 дугаар зүйлийн дагуу эхэнд дурдсан улсын нэхэмжилсэн татварын өрийг барагдуулахад шаардлагатай арга хэмжээг авна.

2. Талууд өөрөөр харилцан тохиролцоогүй бол хүсэлт гаргагч улсын хууль тогтоомжийн дагуу албадан гүйцэтгэх ажиллагааг зөвшөөрсөн шийдвэр гарсан бөгөөд маргаан үүсээгүй татварын өрийг барагдуулахад энэ зүйлийн 1 дэх хэсэг хамаарна.

Гэвч Талууд өөрөөр тохиролцоогүй бөгөөд татварын өр нэхэмжлүүлсэн этгээд нь хүсэлт гаргагч улсын оршин суугч бус этгээд байх тохиолдолд цаашид гомдол гаргах боломжгүй болсон татварын өрийн нэхэмжлэлд энэ зүйлийн 1 дэх хэсэг зөвхөн үйлчилнэ.

3. Нас барсан хувь хүн ба түүний өв хөрөнгөтэй холбоотой татварын өр барагдуулахад үзүүлэх туслалцаа нь зөвхөн тухайн өв хөрөнгийн үнэлгээ, эсхүл өв хөрөнгийг хүлээн авсан, өв залгамжлан ашиг хүртсэн этгээдүүдээс гаргуулах боломжоор хязгаарлагдана.

12 дугаар зүйл

Хөрөнгө битүүмжлэх, хадгалах, хамгаалах арга хэмжээ

Татварын өрийн талаар маргаан үүссэн, эсхүл хууль тогтоомжийн дагуу албадан гүйцэтгэх ажиллагаанд хамрагдах эсэхээс үл хамааран хүсэлт гаргасан улсын нэхэмжилж буй татварын өрийг барагдуулах зорилгоор хүсэлт хүлээн авагч улс нь хөрөнгө битүүмжлэх, хадгалах, хамгаалах арга хэмжээ авна.

13 дугаар зүйл

Хүсэлтийг дагалдуулах баримт бичиг

1. Энэ хэсэгт заасан захиргааны туслалцаа авах хүсэлтэд дараах баримт бичгийг хавсаргана:

а. Нэхэмжилж буй татварын өр нь энэ конвенцод хамаарах татвар болох тухай болон татварын өр барагдуулах тохиолдолд 11 дүгээр зүйлийн 2 дахь хэсэгт заасны дагуу татварын өрийн талаар маргаан үүссэн эсэх тухай мэдэгдэл;

б. хүсэлт гаргагч улсын хууль тогтоомжийн дагуу гарсан албадан гүйцэтгэх шийдвэрийн албан ёсны хуулбар;

в. татварын өр барагдуулах, эсхүл хөрөнгө битүүмжлэх, хадгалах, хамгаалах арга хэмжээ авахад шаардагдах бусад баримт бичиг.

2. Хүсэлт гаргагч улсын албадан гүйцэтгэх шийдвэр нь хэрэгжүүлэхэд зохимжтой бөгөөд хүсэлт хүлээн авагч улсын хууль тогтоомжид нийцэж байгаа тохиолдолд хүсэлт хүлээн авснаас хойш боломжит богино хугацаанд хүсэлтийг зөвшөөрөх, батлах, нэмж тодотгох, эсхүл орлуулах замаар албадан гүйцэтгэх өөрийн шийдвэрийг гаргана.

14 дүгээр зүйл

Хугацааны хязгаарлалт

1. Нэхэмжилсэн татварын өр барагдуулах боломжгүй болох хуулийн хугацаатай холбоотой асуудлыг хүсэлт гаргагч улсын хууль тогтоомжоор зохицуулна. Туслалцаа авах хүсэлт нь тухайн хугацааны талаарх мэдээллийг агуулсан байна.

2. Хүсэлтийг хэрэгжүүлэх зорилгоор хүсэлт хүлээн авагч улс дотоодын хууль тогтоомжийн дагуу авч хэрэгжүүлсэн арга хэмжээ нь энэ зүйлийн 1 дэх хэсэгт заасан хугацааг түдгэлзүүлэх, тасалдуулах бол энэ нь хүсэлт гаргасан улсын хуулийн дагуу ижил үйлчлэлтэй байна. Энэ талаарх мэдээллийг хүсэлт хүлээн авагч улс хүсэлт гаргагч улсад мэдэгдэнэ.

3. Татварын өр барагдуулах ажиллагааг албадан гүйцэтгэх тухай шийдвэр анх гарсан өдрөөс хойш 15 жилийн дараа ирүүлсэн хүсэлтийг хүсэлт хүлээн авагч улс ямар ч тохиолдолд биелүүлэх үүрэг хүлээхгүй.

15 дугаар зүйл **Давуу эрх**

Хүсэлт хүлээн авагч улсын татварын өр барагдуулах журам нь хүсэлт гаргагч улсын нэхэмжилсэн татварын өрд хамаарах эсэхийг үл харгалзан туслалцаанд хамаарч буй татварын өр нь тухайн хүсэлт хүлээн авагч улсын татварын өр барагдуулах дараалалтай адил аливаа давуу эрх эдлэхгүй.

16 дугаар зүйл **Төлбөрийг хойшлуулах**

Хүсэлт хүлээн авагч улс нь өөрийн хууль тогтоомж, захиргааны хэм хэмжээний хүрээнд татвар төлөх хугацааг хойшлуулах, эсхүл татварыг хэсэгчлэн төлүүлэхийг зөвшөөрдөг бол тухайн татвар татвар төлөх хугацааг өөрийн хууль тогтоомжийн дагуу хойшлуулах, эсхүл хэсэгчлэн төлүүлэх боломжтой тухай хүсэлт гаргагч улсад эхэлж мэдэгдэнэ.

Гуравдугаар хэсэг **Баримт бичгийн үйлчилгээ**

17 дугаар зүйл **Баримт бичгийн үйлчилгээ**

1. Ирүүлсэн хүсэлтийн дагуу энэ конвенцод хамаарах татвартай холбогдох баримт бичиг болон шүүн таслах ажиллагааны аливаа шийдвэртэй холбоотой баримт бичгийг хаягласан этгээдэд хүсэлт хүлээн авагч улс хүргүүлэх үйлчилгээ үзүүлнэ.

2. Хүсэлт хүлээн авагч улс нь доор дурдсан байдлаар баримт бичгийг хүргүүлэх үйлчилгээ үзүүлнэ:

а. зарчмын хувьд ижил төстэй баримт бичиг хүргүүлэх дотоодын хууль тогтоомжид заасан аргаар;

б. хүсэлт гаргагч улсаас баримт бичиг хүргүүлэх тодорхой арга хүссэн тохиолдолд хүсэлт хүлээн авагч Тал боломжтой бол тус аргаар, эсхүл дотоодын хууль тогтоомжид заасан аргуудаас хамгийн ижил төстэй аргаар;

3. Аль нэг Тал өөр Талын нутаг дэвсгэрт байгаа этгээдэд баримт бичгийг шуудангаар шууд хүргүүлж болно.

4. Аль нэг Тал дотоодын хууль тогтоомжид заасны дагуу баримт бичиг хүргүүлж үйлчилснийг конвенцын аливаа заалтаар хүчин төгөлдөр бус гэж тайлбарлахгүй.

5. Энэ зүйлд заасны дагуу баримт бичгийг хүргүүлэхдээ орчуулгыг дагалдуулах шаардлагагүй. Харин баримт бичгийг хаягласан этгээд тухайн баримт бичгийн хэлийг ойлгохгүй байх тохиолдолд хүсэлт хүлээн авагч улс нь баримт бичгийг өөрийн улсын албан ёсны хэл рүү бүрэн, эсхүл хураангуйлан орчуулна. Мөн хүсэлт хүлээн авагч улс нь хүсэлт гаргагч улсад хандан тухайн баримт бичгийг, түүний хураангуйг хүсэлт хүлээн авагч улсын албан ёсны хэл рүү, эсхүл Европын зөвлөл, Эдийн засгийн хамтын ажиллагаа, хөгжлийн байгууллагын албан ёсны аль нэг хэл рүү орчуулж өгөхийг хүсэж болно.

Дөрөвдүгээр бүлэг
Бүх төрлийн туслалцаанд хамаарах заалтууд

18 дугаар зүйл
Хүсэлт гаргагч улсаас өгөх мэдээлэл

1. Туслалцаа хүсэх тухай хүсэлтэд зохимжтой гэж үзвэл доор дурдсан зүйлсийг тусгана:

а. эрх бүхий этгээдийн гаргасан хүсэлтийг санаачилсан этгээд, эсхүл байгууллага;

б. хүсэлтэд хамаарах этгээдийг тодорхойлоход шаардагдах нэр, хаяг болон тодорхой бусад мэдээлэл;

в. мэдээлэл авах тухай хүсэлтийн хувьд хүсэлт гаргагч улс өөрийн хэрэгцээ шаардлагад нийцүүлэн хүсэж буй мэдээллийг ирүүлэх загвар;

г. нэхэмжилсэн татварын өр барагдуулах болон битүүмжлэх, хадгалах, хамгаалах хүсэлтийн хувьд татварын нэхэмжлэлийн үндэслэл, задаргаа болон өр барагдуулж болох хөрөнгийн тухай мэдээлэл;

д. баримт бичиг хүргүүлэхэд үйлчлэх туслалцаа хүссэн тохиолдолд тус баримт бичгийн үндэслэл болон уг баримт бичгийг ашиглах зорилгын талаарх мэдээлэл;

е. тухайн хүсэлт нь хүсэлт гаргагч улсын хууль тогтоомж ба захиргааны хэм хэмжээнд нийцэж байгаа эсэх талаарх болон 21.2.ё дэд хэсэгт заасан шаардлагыг хүсэлт гаргагч улс хангасан эсэх тухай мэдээлэл;

2. Туслалцаа авахаар гаргасан хүсэлттэй холбогдох аливаа мэдээлэл илэрмэгц хүсэлт гаргагч улс энэ мэдээллийг хүсэлт хүлээн авагч улс руу хүргүүлнэ.

19 дүгээр зүйл
(хүчингүй болсон)

20 дугаар зүйл
Туслалцаа авах тухай хүсэлтэд хариу өгөх

1. Туслалцаа авах тухай хүсэлт шаардлагад нийцсэн тохиолдолд хүсэлт хүлээн авагч улс нь хүсэлтийн дагуу авч хэрэгжүүлсэн арга хэмжээ ба тэдгээрийн үр дүнгийн талаарх мэдээллийг хүсэлт гаргагч улсад аль болох богино хугацаанд мэдэгдэнэ.

2. Хүсэлтээс татгалзсан тохиолдолд хүсэлт хүлээн авагч улс нь энэ тухай шийдвэр, үндэслэлийг хүсэлт гаргагч улсад аль болох богино хугацаанд мэдэгдэнэ.

3. Өөрийн хэрэгцээ шаардлагад нийцүүлсэн маягт загварын дагуу мэдээлэл авах тухай хүсэлт гаргасныг хэрэгжүүлэх боломжтой тохиолдолд хүсэлт хүлээн авагч улс нь холбогдох маягт загварын дагуу мэдээллийг хүргүүлнэ.

21 дүгээр зүйл
Хувь хүн, хуулийн этгээдийг хамгаалах ба туслалцаа үзүүлэх үүргийн хязгаарлалт

1. Хүсэлт хүлээн авагч улсын хууль тогтоомж ба захиргааны хэм хэмжээний дагуу аливаа этгээдэд олгогдсон эрх, эрхийн хамгаалалд энэ конвенцын аль ч заалт нөлөө үзүүлэхгүй.

2. Энэ конвенцын 14 дүгээр зүйлээс бусад аль ч зүйл заалт хүсэлт хүлээн авагч улсыг үүрэгжүүлэх байдлаар хэрэглэгдэхгүй. Тухайлбал:

а. хүсэлт гаргагч улсын хууль тогтоомж, захиргааны хэм хэмжээнд зааснаас зөрүүтэй арга хэмжээг авч хэрэгжүүлэх;

б. нийтийн дэг журамд харшилна гэж үзсэн аливаа арга хэмжээг авч хэрэгжүүлэх;

в. хүсэлт гаргагч улсын хууль тогтоомж, захиргааны хэм хэмжээний хүрээнд олж авах боломжгүй мэдээллийг хүргүүлэх;

г. тухайн мэдээллийг задруулснаас нийтийн дэг журамд харшлах худалдаа, бизнес, үйлдвэрлэл, арилжааны болон мэргэжлийн аливаа нууц мэдээллийг гаргаж өгөх;

д. хүсэлт гаргагч улсын татварын тогтолцоо нь нийтээр хүлээн зөвшөөрөгдсөн татварын зарчим, эсхүл давхар татварын хэлэлцээрийн зарчим, хүсэлт гаргасан болон хүсэлт хүлээн авсан улс хооронд байгуулсан аливаа бусад гэрээ, хэлэлцээрийн зүйл заалтуудтай харшлах тохиолдолд захиргааны туслалцаа үзүүлэх;

е. Хүсэлт гаргагч улсын татварын хууль тогтоомж, үүнтэй холбогдох аливаа шаардлагыг хэрэгжүүлэх зорилгоор үзүүлэх туслалцаа

нь ижил нөхцөлд хүсэлт хүлээн авагч улсын харьяатад хүсэлт гаргагч улсын харьяатаас ялгавартай хандах;

ё. өөрт харьцангуй хүндрэлтэй байдал үүсэхээс бусад тохиолдолд хүсэлт гаргагч улс дотоодын хууль тогтоомж, захиргааны хэм хэмжээний хүрээнд шаардлагатай бүхий л арга хэмжээг авч хэрэгжүүлээгүй байхад захиргааны туслалцаа үзүүлэх.

ж. хүсэлт хүлээн авагч улсад татварын өр барагдуулах туслалцаа үзүүлэх үйл ажиллагааг хэрэгжүүлэхэд үүсэх захиргааны ачаалал нь хүсэлт гаргагч улсын хүртэх үр ашигтай харьцуулахад зохисгүй хэмжээнд байгаа нь тодорхой бол.

3. Энэ конвенцын дагуу мэдээлэл авах тухай хүсэлт ирүүлсэн тохиолдолд тухайн мэдээллийг татварын зорилгоор ашигладаг эсэхээс үл хамааран хүсэлт хүлээн авагч Тал нь мэдээлэл авах өөрийн арга хэрэгслийн хүрээнд тус мэдээллийг цуглуулах үүрэгтэй. Энэ үүргээ хэрэгжүүлэхэд энэ конвенцод тусгасан бусад хязгаарлалтууд, тэр дундаа энэ зүйлийн 1, 2 дахь хэсэгт заасан хязгаарлалтад хамаарах боловч дотооддоо татварын зорилгоор ашигладаггүй гэсэн үндэслэлийг аливаа хязгаарлалтад хамааруулан хүсэлт хүлээн авагч Тал нь мэдээлэл хүргүүлэхээс татгалзаж болохгүй.

4. Энэ конвенцын заалтууд нь, тэр дундаа энэ зүйлийн 1, 2 дахь хэсгүүд нь зөвхөн банк, бусад санхүүгийн байгууллага, эдгээрийн төлөөлөгч, эсхүл батлан даагчийн болон итгэмжлэгдсэн төлөөлөгчийн үүрэг гүйцэтгэж буй этгээдэд тухайн мэдээлэл байгаа гэсэн шалтгаанаар, эсхүл мэдээлэл нь тухайн этгээд дэх эзэмшлийн хувь оролцоотой холбоотой гэсэн шалтгаанаар хүсэлт хүлээн авагч улс мэдээлэл өгөхөөс татгалзахыг зөвшөөрч болно гэж аль ч тохиолдолд ойлгохгүй.

22 дугаар зүйл

Нууцлал

1. Конвенцын хүрээнд мэдээлэл олж авсан аль нэг Тал нь олж авсан аливаа мэдээллийг дотоодын хууль тогтоомжийн дагуу нууцлах бөгөөд мэдээлэл хүргүүлэгч талын хууль тогтоомжийн дагуу хувийн мэдээллийг зохих түвшинд хамгаалах, мэдээллийн халдашгүй байдлыг хангах чиглэлээр шаардлагатай арга хэмжээг авч хэрэгжүүлнэ.

2. Тухайн татварын асуудлаар мэдээллийг хүлээн авсан Талын гагцхүү татвар ногдуулах, өр барагдуулах, хураах, албадан гүйцэтгэх, яллан шийтгэх, давж заалдсан гомдлыг шийдвэрлэх үйл ажиллагаатай холбогдох эрх бүхий этгээд болон байгууллага (үүнд шүүхийн, захиргааны эсхүл хяналтын байгууллагууд багтаж болно) танилцаж ашиглана. Дээр

дурдсан эрх бүхий этгээд болон байгууллага мэдээллийг зөвхөн албаны зорилгоор ашиглаж болно. Энэ зүйлийн 1 дэх хэсгийн заалтыг үл харгалзан тухайн татвартай холбоотой мэдээллийг шүүхийн нээлттэй хэлэлцүүлэгт ашиглаж, эсхүл шүүхийн шийдвэрт тусгаж болно.

3. Хэрэв аль нэг Тал нь энэ конвенцын 30 дугаар зүйлийн 1 дэх хэсгийн 1."а"-д заасан тайлбарыг хийсэн бол уг Талаас мэдээлэл авсан бусад бүх Тал авсан мэдээллийг тайлбараар ангилсан татварын зорилгоор ашиглахгүй. Үүнтэй адил, тухайн тайлбар хийсэн Тал нь энэ конвенцын дагуу олж авсан аливаа мэдээллийг тухайн тайлбараар ангилсан татварын зорилгоор ашиглаж болохгүй.

4. Энэ зүйлийн 1, 2 болон 3 дугаар заалтыг үл харгалзан мэдээлэл дамжуулсан Талын хууль тогтоомжийн дагуу тухайн мэдээллийг өөр зорилгоор ашиглахыг зөвшөөрдөг бөгөөд үүнийг мэдээлэл өгсөн Талын эрх бүхий этгээд зөвшөөрсөн тохиолдолд мэдээлэл хүлээн авагч Тал тухайн мэдээллийг өөр зорилгоор ашиглаж болно. Аль нэг Талаас өөр Талд өгсөн мэдээллийг гуравдагч Талд дамжуулж болох бөгөөд ингэхдээ мэдээлэл дамжуулсан эхний Талаас зөвшөөрлийг нь урьдчилан авна.

23 дугаар зүйл **Гомдол**

1. Энэ конвенцын дагуу хүсэлт хүлээн авагч улсын авч хэрэгжүүлсэн арга хэмжээтэй холбоотой гомдлыг зөвхөн тус улсын зохих байгууллагад гаргана.

2. Энэ конвенцын дагуу хүсэлт гаргагч улсын авч хэрэгжүүлсэн татварын өр хураах, барагдуулах, татвар ногдуулах, төлөх татварын хэмжээ болон албадан гүйцэтгэх ажиллагаатай холбоотой гомдлыг зөвхөн тус улсын зохих байгууллагад нь гаргана. Хүсэлт гаргагч улсад гомдол ирсэн бол хүсэлт гаргагч улс нь энэ тухай даруй хүсэлт хүлээн авагч улсад мэдэгдэх бөгөөд хүсэлт хүлээн авагч улс нь эрх бүхий байгууллагын шийдвэр гартал туслалцаа үзүүлэх ажиллагааг түдгэлзүүлнэ. Хүсэлт гаргагч улсаас хүссэн тохиолдолд хүсэлт хүлээн авагч улс урьдчилан сэргийлэх үүднээс татварын өр барагдуулах хөрөнгийн эх үүсвэрийг битүүмжлэх, хадгалах, хамгаалах арга хэмжээ авна. Гомдол гаргасан тухайгаа аливаа этгээд мөн хүсэлт хүлээн авагч улсад мэдэгдэж болно. Ийм мэдээлэл авсан бол хүсэлт хүлээн авагч улс шаардлагатай тохиолдолд энэ тухай хүсэлт гаргагч улстай зөвлөлдөнө.

3. Гомдлын талаар эцсийн шийдвэр гарсан даруйд тухайн тохиолдлоос нь хамааран хүсэлт гаргагч улс, эсхүл хүсэлт хүлээн авагч улс нь нөгөө Талдаа энэ шийдвэр болон туслалцаа үзүүлэх хүсэлтэд үзүүлэх нөлөөллийн талаар мэдэгдэнэ.

Тавдугаар бүлэг Тусгай заалтууд

24 дүгээр зүйл Конвенцыг хэрэгжүүлэх

1. Талууд энэ конвенцыг хэрэгжүүлэх талаар холбогдох эрх бүхий байгууллагаар дамжуулан харилцана. Эрх бүхий байгууллагууд энэ зорилгоор шууд харилцаж болох бөгөөд харилцах доод шатны байгууллагыг томилж харилцуулж болно. Хоёр буюу түүнээс дээш Талуудын эрх бүхий байгууллагууд конвенцыг хэрэгжүүлэх хэлбэрийг харилцан тохиролцож болно.

2. Хүсэлт хүлээн авагч улс нь энэ конвенцыг тухайн тохиолдолд хэрэглэх нь тус улсад ноцтой сөрөг үр дагавартай гэж үзвэл хүсэлт хүлээн авагч улсын болон хүсэлт гаргагч улсын эрх бүхий байгууллагууд зөвлөлдөн, харилцан тохиролцож тухайн хүндрэлийг шийдвэрлэх талаар хүчин чармайлт гаргана.

3. Эдийн засгийн хамтын ажиллагаа, хөгжлийн байгууллагын ивээл дор үйл ажиллагаа явуулах Талуудын эрх бүхий байгууллагын төлөөллөөс бүрдсэн Зохицуулах байгууллага нь энэ конвенцын хэрэгжилт болон цаашид боловсронгуй болгох ажилд хяналт үнэлгээ хийнэ. Зохицуулах байгууллага нь энэ конвенцын ерөнхий зорилгыг цаашид хангуулахад чиглэсэн аливаа арга хэмжээг зөвлөж болно. Тухайлбал, Зохицуулах байгууллага нь татварын асуудлаар олон улсын хамтын ажиллагааг нэмэгдүүлэх шинэ арга, журмыг судлах форум хэлбэрээр ажиллаж, шаардлагатай гэж үзвэл конвенцод нэмэлт, өөрчлөлт оруулахыг зөвлөж болно. Уг конвенцод гарын үсэг зурсан боловч хараахан соёрхон баталж амжаагүй улс орнууд Зохицуулах байгууллагын хуралдаанд ажиглагчаар оролцож болно.

4. Аль нэг Тал энэ конвенцын тодорхой зүйл, заалтыг хэрхэн ойлгох талаар санал зөвлөмж гаргуулахаар Зохицуулагч байгууллагад хандаж болно.

5. Хоёр буюу түүнээс дээш Тал хооронд конвенцыг хэрэгжүүлэх, тайлбарлахтай холбоотой хүндрэл, эргэлзээ гарсан тохиолдолд Талуудын эрх бүхий байгууллагууд нь асуудлыг шийдвэрлэхийн тулд хүчин чармайлт гаргаж, харилцан тохиролцоно. Энэ харилцан тохиролцоог Талууд Зохицуулах байгууллагад мэдэгдэнэ.

6. Эдийн засгийн хамтын ажиллагаа, хөгжлийн байгууллагын Ерөнхий нарийн бичгийн дарга нь энэ зүйлийн 4 дэх хэсгийн дагуу Зохицуулах байгууллагаас гаргасан тайлбар болон энэ зүйлийн 5 дахь

хэсгийн дагуу хийгдсэн тохиролцооны талаар конвенцод нэгдэн орсон Талууд болон гарын үсэг зурсан, конвенцыг хараахан соёрхон батлаагүй улсуудад тус тус мэдэгдэнэ.

25 дугаар зүйл **Хэл**

Туслалцаа үзүүлэх хүсэлт болон хариуг Эдийн засгийн хамтын ажиллагаа, хөгжлийн байгууллага болон Европын зөвлөлийн албан ёсны аль нэг хэл, эсхүл гэрээнд оролцогч улс, орнуудын харилцан тохирсон хэл дээр үйлдэнэ.

26 дугаар зүйл **Зардал**

Талууд өөрөөр харилцан тохиролцоогүй бол:

- а. туслалцаа үзүүлэхтэй холбогдон гарсан ердийн зардлыг хүсэлт хүлээн авагч улс хариуцна;
- б. туслалцаа үзүүлэхэд гарсан онцгой шинжтэй зардлыг хүсэлт гаргагч улс хариуцна.

Зургаадугаар бүлэг **Төгсгөлийн заалтууд**

27 дугаар зүйл **Олон улсын бусад гэрээ, хэлэлцээр**

1. Энэ конвенцын дагуу үзүүлэх туслалцаа нь Талуудын хооронд байгуулсан болон ирээдүйд байгуулах татварын асуудлаар хамтын ажиллагааны олон улсын бусад гэрээ, хэлэлцээрийн үйлчлэлийг хязгаарлахгүй бөгөөд мөн тэдгээрээр хязгаарлагдахгүй.

2. Энэ зүйлийн 1 дэх хэсгийг үл харгалзан, Европын холбооны холбогдох дүрэм журмаар олгогдсон боломжоос өргөн хүрээтэй энэ конвенцод заасан туслалцааг Европын холбооны гишүүн улс орнууд хамтын ажиллагаанд үзүүлж болно.

28 дугаар зүйл **Гарын үсэг зурах, хүчин төгөлдөр болох**

1. Европын Зөвлөлийн болон Эдийн засгийн хамтын ажиллагаа, хөгжлийн байгууллагын гишүүн улсууд энэ конвенцод гарын үсэг зурах нь нээлттэй байна. Конвенцыг соёрхон батлах, хүлээн зөвшөөрөх эсвэл түүнд нэгдэн орсноор хүчин төгөлдөр мөрдөгдөнө. Соёрхон баталсан,

хүлээн зөвшөөрсөн, нэгдэн орсон батламж бичгийг эх хадгалагч нарын аль нэгэнд хадгалуулна.

2. Энэ зүйлийн 1 дэх хэсэгт заасны дагуу таван улс тус конвенцыг хүлээн зөвшөөрөхөө илэрхийлсэн өдрөөс хойш гурван сарын хугацаа өнгөрсний дараах хуанлийн сарын эхний өдрөөс эхлэн тус конвенц хүчин төгөлдөр болно.

3. Европын зөвлөлийн болон Эдийн засгийн хамтын ажиллагаа, хөгжлийн байгууллагын аль нэг гишүүн улсын хувьд энэ конвенцыг хүлээн зөвшөөрөхөө хожим илэрхийлсэн тохиолдолд конвенцыг соёрхон баталсан, хүлээн зөвшөөрсөн, нэгдэн орсон батламж бичгийг хадгалуулсан өдрөөс хойш гурван сарын хугацаа өнгөрсний дараах хуанлийн сарын эхний өдрөөс эхлэн тус конвенц хүчин төгөлдөр болно.

4. Конвенцод нэмэлт, өөрчлөлт оруулж 2010 оны 5 дугаар сарын 27-ны өдрөөс хойш гарын үсэг зурах эрх нээгдсэн Протокол (цаашид “2010 оны Протокол” гэх) хүчин төгөлдөр болсноос хойш энэ конвенцод нэгдэн орсон Европын зөвлөл болон Эдийн засгийн хамтын ажиллагаа, хөгжлийн байгууллагын гишүүн улс орнууд өөр хүсэл сонирхолтой болохоо эх хадгалагч нарын аль нэгд бичгийн хэлбэрээр мэдэгдсэнээс бусад тохиолдолд тус Протоколоор нэмэлт, өөрчлөлт оруулсан энэ конвенцын гишүүн улс болно.

5. 2010 оны Протокол хүчин төгөлдөр болсноос хойш Европын зөвлөл болон Эдийн засгийн хамтын ажиллагаа, хөгжлийн байгууллагын гишүүн биш улс орнууд 2010 оны Протоколоор нэмэлт, өөрчлөлт оруулсан конвенцод гарын үсэг зурахаар урилга авч, соёрхон баталж болно. Энэ тухай бүхий л хүсэлтийг эх хадгалагч нарын аль нэгд хүргүүлэх бөгөөд эрх хадгалагч нараас Талуудад уламжилна. Эх хадгалагч нар нь энэ тухай Европын зөвлөлийн Сангийн сайд нарын зөвлөл болон Эдийн засгийн хамтын ажиллагаа, хөгжлийн байгууллагын зөвлөлд мэдээлнэ. Энэ конвенцод нэгдэх хүсэлт гаргасан улс орнуудыг урих шийдвэрийг Зохицуулагч байгууллагаар дамжуулан конвенцод оролцогч Талууд зөвшилцөн шийдвэрлэнэ. Энэ заалтад заасны дагуу 2010 оны Протоколоор нэмэлт, өөрчлөлт оруулсан конвенцыг соёрхон баталсан аливаа улсын хувьд, конвенцыг соёрхон баталсан, хүлээн зөвшөөрсөн, нэгдэн орсон батламж бичгийг хадгалуулсан өдрөөс хойш гурван сарын хугацаа өнгөрсний дараах хуанлийн сарын эхний өдрөөс эхлэн тус конвенц хүчин төгөлдөр болно.

6. 2010 оны Протоколоор нэмэлт, өөрчлөлт оруулсан конвенцын зүйл заалтууд аль нэг Талын хувьд протокол хүчин төгөлдөр болсноос хойших эхний 01 дүгээр сарын 01-ний өдөр, эсхүл түүнээс хойш тоологдох татварын жилээс эхлэн, хэрэв тогтоосон татварын жилгүй тохиолдолд протокол хүчин төгөлдөр болсны дараагийн жилийн 01 дүгээр сарын 01-ний

өдрөөс хойш үүссэн татварын ногдолтой холбоотой захиргааны туслалцаа үзүүлэхэд хүчин төгөлдөр мөрдөгдөнө. Хоёр ба түүнээс олон аль ч Талууд 2010 оны протоколоор нэмэлт, өөрчлөлт оруулсан конвенцын дагуу дээр дурдсанаас өмнөх хугацаанд үүссэн татварын ногдолтой холбоотой захиргааны туслалцаа үзүүлэхээр харилцан тохиролцож болно.

7. Энэ зүйлийн 6 дугаар хэсэгт заасныг үл харгалзан, хүсэлт гаргасан улсын эрүүгийн хууль тогтоомжийн дагуу эрүүгийн хариуцлага тооцох санаатай үйлдэл бүхий өмнөх татварын жилүүд ба татвар ногдуулалттай холбогдох асуудлын хувьд 2010 оны протоколоор нэмэлт, өөрчлөлт оруулсан конвенцын холбогдох зүйл заалтууд нь тухайн Талын хувьд протокол хүчин төгөлдөр болсон өдрөөс хойш хүчин төгөлдөр мөрдөгдөнө.

29 дүгээр зүйл **Конвенц үйлчлэх нутаг дэвсгэр**

1. Улс бүр гарын үсэг зурах, эсхүл соёрхон баталсан, хүлээн зөвшөөрсөн, нэгдэн орсон тухай батламж бичгийг хадгалуулахдаа энэхүү конвенц үйлчлэх нутаг дэвсгэрийг тодорхой зааж мэдэгдэнэ.

2. Аливаа улс конвенцод нэгдсэний дараагаар эх хадгалагч нарын аль нэгд мэдэгдэл хүргүүлсний үндсэн дээр конвенц үйлчлэх нутаг дэвсгэрийн хүрээг тэлж, эсхүл нэмж болно. Ийнхүү тэлж, нэмэгдсэн нутаг дэвсгэрийн хувьд эх хадгалагч нарт мэдэгдсэнээс хойш гурван сарын хугацаа өнгөрсний дараах хуанлийн сарын эхний өдрөөс эхлэн хүчин төгөлдөр болно.

3. Энэ зүйлийн 1, 2 дахь хэсэгт заасны дагуу нутаг дэвсгэрийн талаар гаргасан мэдэгдлээ тухайн улс эх хадгалагч нарын аль нэгд мэдэгдэх замаар буцаан татаж болно. Энэхүү буцаан татсан мэдэгдлийг эх хадгалагч нар хүлээн авсан тухайгаа баталгаажуулан мэдэгдсэнээс хойш гурван сарын хугацаа өнгөрсний дараах хуанлийн сарын эхний өдрөөс эхлэн тус мэдэгдэл хүчинтэй болно.

30 дугаар зүйл **Тайлбар хийх**

1. Аливаа улс гарын үсэг зурах, соёрхон батлах, хүлээн зөвшөөрөх, нэгдэн орсон батламж бичгийг хадгалуулахдаа, эсхүл үүний дараа дараах эрхийг өөртөө хадгалж үлдсэн тухай тайлбар хийж болно. Үүнд:

а. энэ конвенцын 2 дугаар зүйлийн 1 дэх хэсгийн “б” дэх ангиллын дагуу конвенцын “Хавсралт А”-д дотоодын аливаа татварыг тусгаагүй бол уг тусгаагүй татвартай холбоотой аливаа хэлбэрийн туслалцаа бусад Талд үзүүлэхгүй байх;

б. энэ конвенцын 2 дугаар зүйлийн 1 дэх хэсэг дэх ангилалд заасан бүх татвар, эсхүл нэг буюу түүнээс дээш татварын төрлөөр нэхэмжилсэн татварын өр барагдуулах, эсхүл торгууль төлүүлэх асуудлаар захиргааны туслалцаа үзүүлэхгүй байх;

в. өөр Талын хувьд конвенц хүчин төгөлдөр мөрдөгдөж эхэлсэн өдөр, эсхүл дээрх дурдсан “а”, “б”-д заасан татварын ангилалд хамаарах тайлбараа буцаан татсан өдөр хүчин төгөлдөр байгаагүй татварын өрийг барагдуулах туслалцаа үзүүлэхгүй байх;

г. энэ конвенцын 2 дугаар зүйлийн 1 дэх хэсэг дэх ангилалд заасан бүх татвар, эсхүл нэг буюу түүнээс дээш татварын төрлөөр баримт бичиг хүргүүлэх үйлчилгээ үзүүлэхгүй байх;

д. энэ конвенцын 17 дугаар зүйлийн 3 дахь хэсэгт заасны дагуу баримт бичгийн хүргэх үйлчилгээг шуудангаар хийхийг зөвшөөрөхгүй байх;

е. энэ конвенцын 28 дугаар зүйлийн 7 дахь хэсэгт заасныг хэрэгжүүлэхдээ 2010 оны Протоколын нэмэлт, өөрчлөлт хүчин төгөлдөр мөрдөгдөж эхлэхээс 3 жилийн өмнөх жилийн 01 дүгээр сарын эхний өдрөөс хойших татварын тайлангийн хугацаанд, эсхүл татвар ногдуулах хугацаа байхгүй тохиолдолд 2010 оны Протоколын нэмэлт, өөрчлөлт хүчин төгөлдөр мөрдөгдөж эхлэхээс 3 жилийн өмнөх жилийн 01 дүгээр сарын эхний өдрийн дараагийн татварын ногдол үүссэн өдрөөс хойш хугацаанд хамаарах асуудлаар захиргааны туслалцаа үзүүлэхгүй байх.

2. Өөр бусад тайлбар хийж болохгүй.

3. Конвенцын оролцогч Талын хувьд энэ конвенц хүчин төгөлдөр болсны дараа уг Тал нь соёрхон батлах, хүлээн зөвшөөрөх, эсхүл нэгдэн орох шийдвэр гаргах үедээ гаргаагүй энэ зүйлийн 1 дэх хэсэгт заасан нэг буюу хэд хэдэн тайлбарыг хожим нь хийж болно. Энэ тайлбар нь эх хадгалагч нарын аль нэг нь тайлбарыг хүлээн авсан өдрөөс хойш гурван сарын хугацаа өнгөрсний дараах хуанлийн сарын эхний өдрөөс эхлэн хүчин төгөлдөр болно.

4. Энэ зүйлийн 1 болон 3 дахь хэсэгт заасны дагуу тайлбар хийсэн аливаа Тал нь эх хадгалагчдын аль нэгэнд нь энэ тухай мэдэгдэх замаар тайлбараа бүхэлд нь эсвэл хэсэгчлэн буцаан татаж болно. Тайлбарыг буцаан татсан нь тухайн мэдэгдлийг холбогдох эх хадгалагч нар хүлээн авсан өдрөөс эхлэн хүчин төгөлдөр болно.

5. Энэ конвенцын аль нэг заалттай холбоотой тайлбар хийсэн Тал нь уг тайлбар хийсэн заалтыг хэрэгжүүлэхийг өөр нэг Талаас шаардаж

болохгүй. Харин хэлэлцээрийн зарим заалтад хэсэгчилсэн тайлбар хийсэн бол үүнийг өөрийн хүлээн зөвшөөрсөн хэмжээ, хүрээндээ хэрэглэхийг шаардаж болно.

31 дүгээр зүйл Цуцлах

1. Аливаа Тал эх хадгалагч нарын аль нэгд мэдэгдэх замаар энэ конвенцыг хэзээ ч цуцалж болно.

2. Ийнхүү цуцалсан нь эх хадгалагч нар зохих мэдэгдлийг хүлээн авснаа баталгаажуулж мэдэгдсэн өдрөөс хойш 3 сарын хугацаа өнгөрсний дараах хуанлийн сарын эхний өдрөөс эхлэн хүчин төгөлдөр болно.

3. Конвенцыг цуцалсан аливаа Тал конвенцын хүрээнд олж авсан аливаа баримт бичиг, мэдээллийг эзэмшиж байгаа тохиолдолд конвенцын 22 дугаар зүйлд заасныг мөрдөнө.

32 дугаар зүйл Эх хадгалагчид ба тэдний чиг үүрэг

1. Эх хадгалагч нар нь түүнд хандан эцэслэн ирүүлсэн шийдвэр, харилцаа холбооны талаар Европын зөвлөлийн гишүүн улс орнууд, Эдийн засгийн хамтын ажиллагаа, хөгжлийн байгууллагын гишүүн улс орнууд болон энэ конвенцын гишүүн аливаа Талуудад дараах зүйлийг мэдэгдэнэ:

а. Конвенцод гарын үсэг зурсан тухай;

б. соёрхон баталсан, хүлээн зөвшөөрсөн, нэгдэн орсон тухай батламж бичгийг хадгалуулахаар ирүүлсэн тухай

в. 28 ба 29 дүгээр зүйлийн дагуу энэ конвенц хүчин төгөлдөр болсон аливаа огнооны тухай;

г. 4 дүгээр зүйлийн 3 дахь хэсэгт заасны дагуу гаргасан мэдэгдэл, эсхүл 9 дүгээр зүйлийн 3 дахь хэсэгт заасны дагуу энэ мэдэгдлийг цуцалсан тухай;

д. 30 дугаар зүйлийн дагуу хийсэн тайлбарын тухай болон 30 дугаар зүйлийн 4 дэх хэсгийн дагуу тайлбараа эгүүлэн авсан мэдэгдлийн тухай;

е. 2 дугаар зүйлийн 3 дахь хэсэг, 4 дэх хэсэг, 3 дугаар зүйлийн 3 дахь хэсэг, 29 дүгээр зүйл, эсхүл 31 дүгээр зүйлийн 1 дэх хэсгийн дагуу хүлээн авсан аливаа мэдэгдлийн тухай;

ё. энэ конвенцод хамаарах бусад аливаа шийдвэр, мэдэгдэл эсхүл харилцаа холбооны тухай.

2. Эх хадгалагч нар нь энэ зүйлийн 1 дэх хэсгийн дагуу мэдээлэл хүлээн авсан эсвэл мэдэгдэл гаргасан бол нөгөө эх хадгалагчид нэн даруй мэдэгдэнэ.

Дээр дурдсаныг нотолж, зохих бүрэн эрх олгогдсоны дагуу энэ конвенцод гарын үсэг зурав.

Татварын асуудлаар харилцан захиргааны туслалцаа үзүүлэх тухай конвенцод нэмэлт өөрчлөлт оруулах тухай Протоколын Х.4-т заасны дагуу Эх хадгалагчид 2011 оны 6 дугаар сарын 01-ний өдөр англи, франц хэл дээр байгуулсан бөгөөд эх бичвэрүүд адил хүчинтэй байна. Протоколд нэмэлт, өөрчлөлт оруулсны дагуу Эх хадгалагч нар конвенцын баталгаажуулсан хуулбарыг Талуудад илгээнэ.

Хавсралт А **Конвенцод хамаарах татварын төрлүүд**

Конвенцын 2 дугаар зүйлийн 1 дэх хэсгийн “а” заалтын “i” дэд заалтад заасан:

- i) Хувь хүний орлогын албан татвар
- ii) Аж ахуйн нэгжийн орлогын албан татвар

Хавсралт Б **Эрх бүхий этгээд**

Монгол Улсын Сангийн сайд, түүний эрх бүхий төлөөлөгч, Монгол Улсын Татварын ерөнхий газрын дарга, түүний эрх бүхий төлөөлөгч

Хавсралт В **Конвенцын хүрээнд «Харьяат» гэх үгний тодорхойлолт**

Монгол Улсын хувьд «Харьяат» гэж нь Монгол Улсын иргэний харьяалалтай хувь хүн, Монгол Улсын хууль тогтоомжийн дагуу хуулийн этгээдийн эрх бүхий аж ахуйн нэгж, нөхөрлөл, холбоо болон бусад хуулийн этгээд зэргийг ойлгоно.

Эдийн засгийн хамтын ажиллагаа, хөгжлийн байгууллагын Ерөнхий нарийн бичгийн даргад хадгалуулах соёрхон баталсан тухай Батламж жуух бичигт дагалдуулах тайлбар

1. Монгол Улс энэ конвенцын 30 дугаар зүйлийн 1 дэх хэсгийн “а”-д заасныг үндэслэн уг конвенцын 2 дугаар зүйлийн 1 дэх хэсгийн “б”-д заасан албан татвартай холбоотой ямар нэгэн хэлбэрээр тусламж үзүүлэхгүй байх эрхтэй.

i. аль нэг Талын засаг захиргааны онцгой бүс, орон нутгийн засаг захиргааны нэгжээс орлого, ашиг, хөрөнгө борлуулсан, шилжүүлсний орлого болон хөрөнгөнд ногдуулах татвар;

ii. төв засгийн газрын байгууллага, эсхүл нийтийн эрх зүйн хүрээнд төрөөс байгуулагдсан нийгмийн даатгалын байгууллагад төлөх албан журмын нийгмийн даатгалын шимтгэл;

iii. аль нэг Талын ногдуулах гаалийн татвараас бусад доор дурдсан татварууд:

А. эдлэн газар, өв залгамжлал, бэлэглэлийн татвар;

Б. үл хөдлөх эд хөрөнгийн татвар;

В. нэмэгдсэн өртгийн албан татвар, худалдааны татвар зэрэг хэрэглээний татварууд;

Г. онцгой албан татвар зэрэг тусгай бараа, ажил үйлчилгээнд ногдуулах татварууд;

Д. автотээвэр болон өөрөө явагч хэрэгсэл ашигласан, эзэмшсэний татвар;

Е. автотээвэр болон өөрөө явагч хэрэгслээс бусад хөдлөх эд хөрөнгийг ашигласан, эзэмшсэний татвар;

Ё. бусад татвар.

2. Монгол Улс энэ конвенцын 2 дугаар зүйлийн 1 дэх хэсгийн ангилалд заасан бүх татвар, эсхүл нэг буюу түүнээс дээш татварын төрлөөр нэхэмжилсэн татварын өр барагдуулах, эсхүл торгууль төлүүлэх асуудлаар захиргааны туслалцаа үзүүлэхгүй байх эрхтэй.

3. Монгол Улс энэ конвенцын 30 дугаар зүйлийн 1 дэх хэсгийн “в”-д заасныг үндэслэн өөр Талын хувьд конвенц хүчин төгөлдөр мөрдөгдөж эхэлсэн өдөр, эсхүл дээр дурдсан “а”, “б”-д заасан татварын ангилалд хамаарах тайлбараа буцаан татсан өдөр хүчин төгөлдөр байгаагүй татварын өрийг барагдуулах туслалцаа үзүүлэхгүй байх эрхтэй.

4.Монгол Улс энэ конвенцын 30 дугаар зүйлийн 1 дэх хэсгийн “г”-д заасныг үндэслэн бүх татварын төрөлд баримт бичиг хүргүүлэх үйлчилгээ үзүүлэхгүй байх эрхтэй.

5.Монгол Улс энэ конвенцын 30 дугаар зүйлийн 1 дэх хэсгийн “д”-д заасныг үндэслэн 17 дугаар зүйлийн 3 дахь хэсэгт заасан баримт бичгийн хүргэх үйлчилгээг шуудангаар хийхийг зөвшөөрөхгүй байх эрхтэй.

6.Монгол Улс энэ конвенцын 28 дугаар зүйлийн 7 дахь хэсэгт заасныг хэрэгжүүлэхдээ 2010 оны Протоколын нэмэлт, өөрчлөлт хүчин төгөлдөр мөрдөгдөж эхлэхээс 3 жилийн өмнөх жилийн 01 дүгээр сарын эхний өдрөөс хойших татварын тайлангийн хугацаанд, эсхүл татвар ногдуулах хугацаа байхгүй тохиолдолд 2010 оны Протоколын нэмэлт, өөрчлөлт хүчин төгөлдөр мөрдөгдөж эхлэхээс 3 жилийн өмнөх жилийн 01 дүгээр сарын эхний өдрийн дараагийн татварын ногдол үүссэн өдрөөс хойш хугацаанд хамаарах асуудлаар захиргааны туслалцаа үзүүлэхгүй байх эрхтэй.

Залруулга

“Төрийн мэдээлэл” эмхэтгэлийн 2019 оны 12 дугаар сарын 30-ны өдрийн 49 дугаарт нийтлэгдсэн Төрийн аудитын тухай хуульд өөрчлөлт оруулах тухай хуулийн “15.1.7” гэснийг “15.1.17” гэж залруулан уншина уу.

Хаяг:

“Төрийн мэдээлэл” эмхэтгэлийн редакц,
Улаанбаатар-14201, Төрийн ордон 124 тоот
И-мэйл: tugin_medecelel@parliament.mn

Утас: 262420

Хэвлэлийн хуудас: 4

Индекс: 200003